

Upravišтво: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Bama-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak
ponedeljek jutraj. — Naroča se
posebej in velja po pošti preje-
mana 4 Din, po raznašalcih do-
stavljena 5 Din mesečno.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Panaít Istrati — zavrñjen v Postojni — biva v Ljubljani

Neprijeten doživljaj slovitega pisatelja na obmejni postaji

Ker je v seznamu protifašističnih pisateljev, ne sme potovati skozi Italijo v Pariz —
Odličan gost v uredništvu „Jutra“ — Zanimive izjave mnogo izkušenega književnika

Ljubljana, 21. junija.

Redakcija »Jutra« je danes popoldne
dobila odličnega gosta in to po prav-
čudnem, a zelo značilnem naključju.
Okrog pol 16. je iz hotela »Union« te-
lefoniral redakciji najprej v slabi nem-
ščini in nato v lagodni francoščini ne-
ki gospod, ki je kratko pojasnil, da bi
želel priti v stik z »Jutrom«, ker se
mu je na poti iz Bukarešte, odkoder je
bil namenjen v Pariz, primerilo na ita-
lijski obmejni postaji v Postojni nez-
ljubno presenečenje: zavrñili so ga na-
zaj v Jugoslavijo, ker mu iz neznanih
razlogov kratkoma ne pustijo odpo-
tovati preko Italije.

Dobre četrte ure nato je posetil redak-
cijo zanimiv gost srednjih let, vitke po-
stave, z velikimi črno obrobjenimi na-
očniki, izrazitega ostro nagubanega ob-
raza, že lahno meliranih gostih las. V
sila prikupnem, naravnost domačnost-
nem nastopu, kakor da je enkrat zopet
pri svojih, se je predstavil kot:

— Pisatelj Panaít Istrati. — Morda
me poznate po imenu? Je skromno pri-
pomnil.

— O, posebna čast nam je, gospod
Istrati! Izvolite! — in posadili smo ga
za mizo v arhivski sobi, kjer se ob ne-
deljah vrši dežurna telefonska služba.

In kakor da smo zares že stari znan-
ci, smo z umnim paberkovanjem fran-
coščine, pa tudi drugih pomožnih jezi-
kov razvezali pogovor, ki bi ne samo
med uredniki, ali celo književniki, tem-
več tudi med drugimi radovedneži go-
tovo našel mogo vztrajnih poslušalcev.

Iz Postojne — retourn

Panaít Istrati je pisec evropskega
slovesa, avtor mnogih knjig, prevedeni-
h v razne jezike. Tudi Slovenci ga
poznamo po izvrstnih prevodih dr. An-
tona Debeljaka, ki je priobčil nekatere
njegove markantne odlomke iz rumun-
skega življenja v reviji »Življenje in
svet«, kjer je bila dvakrat tudi že ob-
javljena njegova slika obenem s po-
datki iz njegovega, izkušenj polnega
življenja.

Sloviti pisatelj živi zdaj deloma v Pa-
rizu, deloma v svoji domovini v Rumu-
niji. Toda prepustimo že njemu samemu
besedo:

— Zadnjih sedem mesecev sem, ka-
kor običajno vsako leto, prebil na svoji
farmi v bližini rodnega mesta Braile,
kjer sem se pridno ukvarjal — poleg
neutrudnega pisateljevanja — tudi s
poljedelstvom. S svojo zaročenko sem
pred nekaj dnevi odpotoval v Bukare-
što, kjer sem obiskal številne znan-
ce, pred tremi dnevi pa sem se odpravil k
povratku v Pariz. Do jugoslovenske za-
padne meje je šlo vse po sreči. Ko pa
se je naš brzovlak davi ob 6. ustavil v
Postojni ter se je pričela revizijska prtlja-
ge in potnih listov, se mi je izprva vi-
delo, da bo šlo vse v redu. Kar se na
lepej vrne v vagon italijanski obmejni
komisar in mi dokaj presenečenemu
sporoči:

»Gospod Istrati, pogledal sem v se-
znam oseb, ki jim potovanje preko Ita-
lije ni dovoljeno — in sem našel tudi
Vas med njimi...«

»Torej?«

»Da, g. Istrati, Vi se morate vrniti
proti Ljubljani — pač pa Vaša zaro-
čenka lahko nemoteno nadaljuje pot
preko Italije.«

»Tres bien...«

Sicer sem bil kolikor toliko bridko
užaljen, nekoliko pa — da odkrito po-
vem — tudi ponosen!

Poslovil sem se od zaročenke, snel
prtljago in se s prihodnjim vlakom vr-
nil v Ljubljano...

V Ljubljani

— In zdaj — kaj naj ukrenem? Na-
stanil sem se v hotelu Union in sem po
zajtrku nemudoma sestavil brzojavko
na naslov g. Mihaela Sadovianu, pred-
sednika rumunskega senata v Bukare-
šti, ki je moj dobri osebni znanec.
Natančno sem mu sporočil svoj doživ-
ljaj na italijanski meji in ga poprosil za
primerno intervencijo. To pa zato, ker
mi je bil italijanski poslanik v Bukare-
šti izdal vizum za Italijo v popolnem
redu in brez vsakih pridržkov. Nikakor
ne dvomim, da bo g. Sadovianu ukrenil
potrebne korake...

Ob premišljevanju, kam naj se še v
Ljubljani obrnem, ko je baš nedelja in
je težko nadlegovati z obiski — pa se
spominam na vas, gospodje pri Jutru...
Da, da, nič ne laskam, resnica je, da
sem že v Bukarešti v novinarskem
klubu, čigar člana sta tudi ministrski
predsednik Jorga in princ Kantakuz-
ski, ki oba živita v raznašalcih do-
stavljena 5 Din mesečno.

nu, slišal, da je »Jutro« eden glavnih
dnevnikov v Jugoslaviji, vodilen pa v
Sloveniji... Nu, in sedaj se še kaj po-
govorimo!

Pisatelj o svojem delu

Gospod Istrati nam je postregel s fi-
nimi rumunskimi cigareti, mi pa smo
mu vračali z daleko skromnejšimi »Ze-
tami« in »Moravami«, o katerih pa se
je kot mnogo izkušen mož vsekakor iz-
razil jako pohvalno. In nato so vpraša-
nja in odgovori švigali vse križem.

— Povejte nam, g. Istrati, svojo so-
dbo o lastnih delih. Katere lastne knjige
so Vam najljubše?

Pisatelj je dolgo razmišljal in parkrat
segel z vitko roko v svojo gosto frizu-
ro, nato pa pol z nasmehom, pol resno
odvrnil:

— Mojih knjig je že precej, a sem o
njih še vedno prepuščal sodbo samo či-
tateljem. Vsakekor pa mi je zelo pri sr-
cu knjiga »Kyra Kiralina«. Izšla je v 27
jezikih in je baje tudi damam zelo všeč.
V njo sem položil svojo burno mladost.
Dalje cenim »Strica Angela«, »Hajdu-
ke«, »Meranculo«, »Moja pota«, »Dru-
žino Perlmutter«.

— Kaj pišete sedaj?

— V dveh tednih izide v Bukarešti
moje najnovejšo delo »Caca Minka«,
roman iz rumunskega vaškega življe-
nja, v francoščini pa je ta knjiga prav-
kar izšla v luksuzni izdaji v založbi
književnega podjetja L'Europe.

— Kako pišete?

— Neutrudno, toda počasi. Dnevno
napišem po štiri strani, a ničesar ne po-
navljam, ker vse fraze in oblike sproti
stiliziram v glavi. Tehnično pa: pišem
vedno s peresom, ne pa s strojem.

Ali sodelujete pri listih?

— Ne, gospodje, pri nobenem in si-
cer iz razloga, ker sem nekoliko čuda-
ka. Svoje osti lahko naperjam samo v
knjigi, v listu pa se bi mi lahko prime-
nilo, da bi ošvrknil lastno redakcijo.
Tak sem! Stričenja in krajsanja ne želi-
m — nasprotnikov pa ima človek
včasih, da sam ne ve kje. In pogosto se
sam ne zavedaš, kam švrkneš...

— Vaša knjiga »Vers l'incert flamme«
(Proti drugemu plamenu), ki je izšla la-
mi v Parizu po Vašem povratku iz sovj-
jetske Rusije, je vzbudila mnogo zani-
manja. Delo je izšlo v treh knjigah, a
kako vi danes kratko sodite o Rusiji?

— Terrible (strašno)! Je promptno
odvrnil g. Istrati.

Tako, zdaj pa razumete!...

V nadaljnjem pogovoru smo se lepo
spoznale, da ostane odlični gost do
jutri zvečer v Ljubljani, ki je tudi po
njegovih prvih impresijah zares vred-
na ogleda. Izkazalo se je, da g. Istrati
odlično, naravnost temeljito pozna na-
še kulturne in posebno še narodnostne
razmere in mu je točno znano, koliko
naših rojakov biva za mejo in kaj se z
njimi dogaja. K temu je pripomnil:

— E, vidite, jaz sem tudi govornik in
sem že na več zborovanjih ljuto nasto-
pil proti fašizmu. Tako, zdaj pa razu-
mete vi in jaz, zakaj sem se davi mo-
ral iz Postojne vrniti v Ljubljano...

Ker v nedeljskem popoldnevu, ki je bil
soparen in moten tudi z deževjem, za-
res ni bilo na razpolago kakih drugih
atrakcij, ki bi zanimalo pisatelja Istra-
tija, smo ga ob pol 18. povedli k ogledu
kopališča Ilirije in nato k nogometni
tekmi Ilirija-Concordia. Bil je zanj kar
od srca navdušen. Zvečer pa smo po-

seleli v hladnem vrtu restavracije
»Zvezde«.

Se to: Razkazali smo odličnemu go-
stu seveda tudi življenje in svet z od-
lomki iz njegovih del. Izrazil se je po-
hvalno in z vidnim veseljem je sprejel
okusno vezani izvod lanskega letnika
naše popularne revije. Takoj je našel
najlaskavejši izraz zahvale: poklonil
nam je svojo najnovejšo sliko s pos-
vetilom:

»Au journal Jutro de Ljubljana, qui
mi a sauvé! 21. VI. 31. Panaít Istrati«.
(Dnevniku »Jutro«, ki me je rešilo).

Balkanski Maksim Gorki — Iz pi-
sateljevega življenja

Panaít Istrati se je rodil 1884. v pri-
staniškem mestu Braili v Rumuniji
kot sin grškega tihotapca, ki se ni nik-
dar brigal zanj, in rumunske kmetice,
ki je skrbela zanj v vsej svoji revščini.
V 11. letu se je deček postavil na
lastne noge. Sestavljal in pisal je pi-
sma nepismenim zaljublencem ter po-
spravljal ob sobotah vernim židom njih
domovanja. Ko ga je usoda trše zagra-
bila, je zapustil Brailo.

Z 12. letom ga je demon postopajstva
zmamnil v beli svet, koder se je »bal-
kanski Maksim Gorki« klatil celih 20
let, opravljač vsakovrstne poklice ter
čitač ruske in zapadne mojstre.
Bil je natak, kovač, pristaniški de-
lavec in čisto tudi »slepi potnik« na
ladjah in v vlakih.

V tretjem letu svetovne vojne je pri-
bežal v Švico, se učil francoščine ter
se preživljal kot pleškar in krošnjar.
Ker ni imel v redni potnih dokumen-
tov, mu je bila policija vedno za peti-
mi. Leta 1921. je odšel v Nico, kjer je
telesno izčrpan obležal v tamošnji bol-
nici.

Sosed na bolniški postelji mu je po-
sodil »Jeana Christophae«. In kakor
Romain Rolland, ki je pisal Tolstemu
pismo in prejel od njega znameniti,
trideset strani dolgi odgovor, je pisal
tudi on Rollandu. Ker pa je Panaít
Istrati napačno naslovil pismo, se je
seveda neodprto vrnilo v Nico. Ta do-
mnevna odklonitev je tako vplivala
nanj, da si je iz obupa zarezal vrat.
K sreči so našli v njegovem kovčgu
neodprto pismo in ga poslali na pravi
naslov. Tako sta rešila njegovo bujno
življenje zdravnik in pesnik, ki ga ni
le potolažil z lepim odgovorom, temveč
ga je tudi bodril k pisanju.

Istrati, ki se je z vmem lotil fran-
coščine, je postal francoski (in ob-
enem rumunski) pisatelj — »najboljši
sodobni pripovednik v Evropi« po so-
bi nekega kritika. Z romanom »Zgo-
dbe Adriana Zografija« je stopil Istra-
ti takoj v krog prvih evropskih roma-
nopisov. Njegova glavna dela, ki so
mu tudi najbolj pri srcu, smo našli
zgoraj.

Leta 1927. je nenadno izginil v Rusi-
jo in se je prav tako nenadno vrnil v
Francijo, kjer je lani izdal zgoraj
omenjeno obirno delo »Proti drugemu
plamenu«, ki vsebuje porazne vtise o
sovjetskem režimu.

Pisatelj obvlada poleg grščine, ru-
munščine in francoščine tudi nekaj
nemščine in italijanščine.

Kakor svedoči pričujoči njegov ži-
vljenjski, še bolj pa njegova dela sa-
ma, je bila mladost pisatelja Panaíta
Istratija polna burnih in presenetljivi-
h doživljanj. Današnji, ki ga je do-
življal v Postojni, pa mu bo — kakor
sam pravi, tudi ostal v svoje vrste
»prijetnem« spominu. Mi pa odkrito-
srčno želimo, da bi odlični gost te krat-
ke ure, ki jih preživljava med nami,
ohranil v prijetnem spominu in da bi
se še povrnil k nam, kjer bo vedno od-
kritosrčno dobrodošel.

Protest Argentine proti preferenčnemu sistemu

Zeneva, 21. junija. AA. Na seji gos-
podarskega odbora Društva narodov je po-
dal zastopnik Argentine izjavo o vpraša-
nju nakupov probitkov žita iz držav osred-
nje in zahodne Evrope. V tej izjavi zastop-
nik Argentine protestira zoper preferenčni
sistem ki se namerava dovoliti tem drža-
vam, ker vidi v njem kršitev načela mak-
simalnih ugodnosti, ki služi Argentini za
temelj mednarodne trgovine. Izjava napo-
seda pravi, da Argentina zahteva, naj se
vsa kompleksa vprašanj reši z lojalnim do-
govorom med vsemi državami, ki izvažajo
žito.

Lepite na pisma znanke
protituberkulozne lige!

Ameriška pomoč Evropi

Zedinjene države nameravajo dovoliti zavezniškim
državam moratorij za vojne dolgove, ako pristanejo
pod istimi pogoji na moratorij za nemške reparacije

Washington, 21. junija. g. Od dobro
informirane strani se doznava, da bo
predsednik Hoover prihodnji teden
predložil evropskim državam oficijelni
predlog, naj se za dobo dveh let pre-
kine plačevanje nemških reparacij ka-
kor tudi medzavezniških dolgov Ame-
riki. S tem se hoče Evropi omogočiti,
da prebrodi sedanjo gospodarsko krizo.
Pogajanja, ki jih je imel Hoover z vo-
ditelji strank v kongresu, so že do-
vedla do sporazuma. Voditelji strank
so izjavili, da so pripravljeni pristati
na prekinitve plačil, vendar pa nočejo
ničesar čuti o črtanju ali znižanju me-
dzavezniških vojnih dolgov Ameriki ter
o reviziji obstoječih dogovorov glede
dolgov.

Pariz, 21. junija. AA. Havas poroča
iz Washingtona: Predsednik Hoover je
izjavil, da bo ameriška vlada, če to
odobri kongres, dovolila ukinitve pla-
čevanja dolgov, ki so jih evropske drža-
ve dolžne Ameriki. Ta ukinitve pla-
čevanja bi se začela 1. julija 1931 in bi
trajala eno leto pod pogojem, da se v
tem letu ustavi vsa plačevanja vojnih
dolgov upniškim državam v Evropi.

»Matine« dodaja tej vesti komentar,
po katerem bi ta ugodnost veljala samo
za pogoja plačevanja nemških anuitet,
brezpogojna nemška plačevanja po
Youngovem načrtu pa bi se še nadalje
vršila.

Washington, 21. junija. d. Kakor za-
govarjajo v dobro poučenih krogih, na-
merava Hoover medzavezniškim drža-
vam dolžnic predlagati dveletni mo-
ratorij pod pogojem, da pristanejo na
enak rok in za enake zneske na odgo-
ditev reparacijskih plačil Nemčije.

V krogih, ki imajo ožje zveze z Belo
hišo, zagotavljajo, da bo Hoover brž-
kone že v prihodnjih dneh podal izjavo,
ki se bo bavila s podrobnejšimi načrti
o pomoči Nemčiji, kakor tudi z revizijo
mednarodnih trgovinskih odnošajev.

Razpravlja se o možnosti, da revidira
ameriška vlada svoje carine na uvoz,
ker hoče na ta način dvigniti plačilno
spodobnost Evrope za olajšanjem izvoza
v Zedinjene države.

Razpravljajo tudi o morebitnih kre-
ditih zveznih rezervnih bank Nemčiji.

Nov Mussolinijev odgovor Vatikanu

Italija pripravlja novo noto kot odgovor Vatikanu —
Razmerje med Vatikanom in fašistično vlado je še ved-
no napeto

Rim, 21. junija. d. Kakor se doznava iz
pristojnega vira, pripravlja italijanska vlada
odgovor na zadnjo noto Vatikana. V
svoji prvi noti je Italija predvsem pro-
testirala proti kršitvi čl. 43. konkordata v
treh točkah: 1. proti političnemu udejstvo-
vanju Katoliške akcije, ki ga je obehlevalo
članstvo bivših pristavež stranke popolarov,
2. proti odvisnosti notranje italijanske or-
ganizacije od inozemskega suverena, oz.
roma od inozemskega diplomata, in 3. pro-
ti uporabljanju eksteritorialnih poslopij za
zborovanja italijanskih društev.

Precejšnje nerazpoloženje v italijanskih
fašističnih krogih je izzvalo neprestano ob-
javljanje brzjav v listu »Osservatore Ro-

man«, ki odobrava stališče papeža in o
katerih trdi fašistični krogi, da so nara-
čene od Vatikana. V krogih, ki imajo dobre
zveze z zunanjo ministrstvom, so optimi-
stični ter upajo, da bo spor med Vatikanom
in fašistično vlado v kratkem razčiščen.
Tega optimizma pa ne dele, kakor se zdi,
vatikanski krogi, kar dokazuje tudi vest
listu »Osservatore Romano«, ki pravi, da v
nasprotju s poročili inozemskih listov doslej
še ni bil dosežen noben sporazum. Razen
tega se ne vrše tudi nobena pogajanja, ker
so v Vatikanu doslej zamažani čakali na od-
govor svoje note, ki je bila izročena ita-
lijski pred tednom dni.

Berlin, 21. junija. AA. Izjava ame-
riškega predsednika Hooverja je bila v
Nemčiji sprejeta s posebnim zadošče-
njem. To izjavo spravljajo listi v zvezi
z bivanjem ameriškega finančnega mi-
nistra Mellona v Londonu. Sodijo, da
bodo Zedinjene države v bližnji bodo-
nosti poslane vsem državam konkretne
predlog gledečasne ustavitve plače-
vanja vojnih dolgov.

Ad ?

Ad ?

Francoska podpora Avstriji

Pariz, 21. junija. g. Pogajanja med
francoskimi bankami in vlado o senacijski
akciji za Avstrijo se nadaljujejo. Gre
za dva problema in sicer za podporno ak-
cijo za avstrijsko Narodno banko, ki je
deloma že izvedena, ker je banka za med-
narodna plačila že dala na razpolago 100
milijonov, in drugič za prevzem avstrijs-
kih državnih zakladnic v višini 150 mili-
jonov šilingov. Tozadevna pogajanja s
francoskimi bankami, ki postavljajo tudi
politične pogoje, se nadaljujejo. Od
avstrijske vlade se predvsem zahteva obju-
ba, da bo opustila načrt o nemško-avstrijski
carinski uniji.

Novi predsednik Venezuele

New York, 21. junija. d. Bivši pred-
sednik Venezuele, general Vicente Gomez, ki
je že 20 let stal na čelu političnega živ-
ljenja v Venezueli, je bil vnovič izvoljen
za predsednika republike, ker je doseda-
nji predsednik Perez pred tednom dni na
zahtevo kongresa odstopil.

Nova polarna ekspedicija

Tromsø, 21. junija. AA. Odtod je odšla
na Beli otok polarna ekspedicija prof. Ahl-
manna. Ekspedicija bo preiskala ozemlje,
kjer so lani našli ostanke polarnega raz-
iskovalca Andree in njegovih tovarišev.

Piccard ima strah pred letali

Bruselj, 21. junija. AA. Prof. Piccard ni
hotel leteti v London, kamor so ga po-
bili, da bi imel predavanje o svojem po-
letu v stratosfero. Izjavil je, da je po-
tovanje z letalom nevarnejše kakor polet z
raketo.

Arretacija nevarnega vlomilca

Zagreb, 21. junija. č. Zagrebska policija
je večeraj aretirala zloglasnega vlomilca Jo-
sipa Grila, starega 28 let, doma iz Slove-
nije. Gril se je specializiral za vlome v sta-
novanja, kjer je kradel predvsem zlatino,
nakit in druge vrednostne predmete. V
njegovem stanovanju so našli celo skladi-
šče ukradenih stvari. Pri prodaji se je iz-
dajal za brezposelnega uradnika, ki mora v
skrajni bedi prodati svojo zadnjo nakit. Do-
slej je priznal nad 20 vlomov.

Krvava bitka med vaščani

Brod na Savi, 21. junija. č. Med vasa-
ma Kulasi in Kotalovci pri Brodu vlada že več
let hudo sovraštvo. — V četrtek so se
sovržni seljaki znašli na občinskem pa-
sopadu, kjer so se po kratkem prerkanju
spopadli. Nastala je pravcata bitka, v ka-
teri so se obdelovalci s sekirami, motikami
ter stariimi puškami. Orožnikom se je po
dolgem prizadevanju komaj posrečilo, da
so oba sovražna tabora ločili. En seljak
je bil ubit, več pa hudo ranjenih. 22 naj-
hujših rogovilcev so orožniki aretirali in
odvedli v zapor.

Mednarodni mlekarški kongres

Beograd, 21. junija. AA. Od 14. do 17. ju-
lija bo v Kodažu mednarodni mlekarški
kongres. Prirediteljski odbor je povabil
tudi naše mlekarске organizacije na ude-
ležbo tega kongresa. Po končanem kongre-
su bo šel izlet v razna danska mesta.

Veliko zborovanje kmetske mladine

Občni zbor društev kmetskih fantov in deklet — Pregled prosvetnega dela na vasi — Zanimiva prireditev v Beričevem

Ljubljana, 21. junija.

Danes dopoldne so se zbrali iz vse Slovenije delegati društev kmetskih fantov in deklet in so do zadnjega kotečka napolnili dvorano v hotelu Lloyd. Zborovanje je otvoril ob pol 11. Zvečan predsednik Ivan Kronovšek iz Orle vasi v Savinjski dolini in je pozdravil vse navzoče, posebej na gg. bivšega ministra Ivana Pucija, dr. Riko Fuxa, inž. Zupanciča, Frana Trčka, Albina Prepeluha, vladnega svetnika dr. Spiller-Muysa, urednika Mravlje, zastopnika akademskega kluba »Grudec Gregorica in vladnega zastopnika dr. Mašero. Iz vse Slovenije smo se zbrali prosvetni delavci, ki izvajajo g. Kronovšek, ki delamo brez hrupa po vaseh kulturno delo, da pregledamo, kaj smo napravili in kaj še bomo. Predvsem je potrebna jasna načrtov, da bo delo res v korist kmetske mladine. Predvsem rabimo vodstva, ki naj nam kaže pot.

Za prvo točko dnevnega reda je prečital tovariš Gerželj zapisnik zadnjega rednega občnega zbora. Za njim je govoril poslednji voditelj podpredsed. tovariš Adolf Schauer, ki je z zadoščenjem ugotovil, da Zveza zelo živahno dela. Zmisel za kmetski pokret raste in se ustanavlja povsod nova društva. Posebno dva prosvetna tečaja v preteklem letu sta vzgojila lepo število mladih prosvetnih pionirjev. Za tečaj je bilo predvsem potrebna denarja, ki ga pa Zveza ni imela. Zato se je obrnila na prijatelje iz ljubljanske okolice, ki so darovali poljske prideleke, katerih izkupicek se je porabil za izdatke pri prireditvi tečaja. Posebno ban dr. Marušič je s svojega visokega mesta zelo podpiral Zvezo. Z drugimi kulturnimi organizacijami, predvsem s Sokolom kraljevine Jugoslavije in Zvezo kulturnih društev je bilo uvedeno prijateljsko sodelovanje. Zveza je storila v preteklem letu krepak korak naprej k cilju: »Zdrav, kulturn kmet bodi podlaga prosvetnega dela!«

Nato je tovariš Gerželj podal tajniško poročilo. Uvodoma je predlagal, naj gre k g. banu deputacija, da se mu zahvali za njegovo naklonjenost in ga prosi, naj tolaži Nj. Vel. kralju v imenu Zveze kmetskih fantov in deklet izraze vdanoosti. Tajniške posle je Gerželj prevzel šele v februarju, ko je prišel iz CSR. Vsi smotri Zveze so šli za tem, da se delo aktivira in da se najde zaposlitev članov, ki nimajo lastnih društev in zgradb in se zbirajo večinoma po privatnih hišah pri tovariših. Treba je prav podrobno, naravnost misijonskega dela za prosveto na deželi, a manjka predvsem sodelavcev, ki bi poznali narod in mu tudi znali pomagati v njegovih težnjah. Zveza šteje 1629 članov, najmočnejši društvi sta Središče ob Dravi in Sv. Benedikt v Slovenskih goricah, ki imata vsako preko 100 članov. Društva so prav vneto prirejala razne tečaje in poučn predavanja.

Za obolevale blagajnika tovariša Junca je podal blagajniško poročilo Jože Kramer. Zveza je imela 436.000 Din skupnega prometa in izkazuje 10.000 Din primanjkljaja pri »Grudec«. Celotni primanjkljaj pa znaša 1880 Din. Ker je članarina prav majhna, so edini vir društva podpore. V imenu revizijskega odbora je poročal tovariš Mravlje, da je našel blagajno v redu in predlagal, naj se izreče odobroba za res pošteno delo zahvala. Nato so se vsrile volitve ter so bili izvoljeni v glavni odbor: Potočnik Franc, Frankolovo, Gomišček Gavro, Celje; Klinec Vladislav, Gorenje Polje-Straza; Zorko Cvetko, Družinska vas - Bela Cerkev; Pršina Jože, Toplice pri Novem mestu; Matko Jože, Gotna vas; Šober Franc, Toplice pri Novem mestu; Blaž Jože, Tomačevo; Šimenc Alojz, Beričevo; Janhar Valentin, Zeje-Medvode; Nemec Ivan, Konjice; Lavora Ivana, Središče; Hočevar Alojz ml., Struge; Kramer Alojz, Zelimlje; Hočevar Alojz ml., Zapogre; Alič Režika, Notranje Gorice; Arhar N., Št. Vid; Trček Fran, ravnatelj Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani; inž. Teržan, Ruše in Ivan Peček, Ribnica. V eksekutivno pa so bili izvoljeni: Kronovšek Ivan, predsednik, Orla vas; dr. Maček Viktor, poselovodni podpredsednik, Ljubljana; dr. Igor Rozina, II. podpredsednik, Maribor; Gerželj Franc, tajnik, Ljubljana; Dev Stanko, blagajnik, Ljubljana; Junc Josip, Ljubljana; Jože Bradac, Ljubljana; Franc Kovič, Ljubljana; dr. Janžev Novak, Ljubljana; Čuček Rozalka, Ljubljana; Jenko Marjanca, Ljubljana; Marc Pavel, Ljubljana; Franc Škrabar, Ljubljana; Brečeljnik Ivan, Zgornja Siska; Knez Anton, Vič; Albert Slavko, Račje in inž. Strajner, Ljubljana.

Slednjič je povzel besedo bivši minister g. Ivan Pucelj, ki je izvajal: »Pozdravljam vas v svojem imenu in v imenu starejših generacij, ki gleda z do padenjem na vaše plodono delo. Vas sama je bila kriva, če je bila pozabljena. Danes teče življenje povsod tako, da je treba zastaviti komolce, če ne te odrinejo na zadnje mesto. Vas ima dolžnosti in tudi pravice. Dolžnosti so jim nalagali vsa leta v prav obilni meri, s pravicami je bila pa bolj slaba. Stari niso imeli sicer mnogo uspehov, ker so bile pač razmere take, vi jih boste pa imeli, ker greste na delo z mladeniškim ognjem. Res, na misijonski način morate zgrabiti prosvetno delo v vasi z vsjo ljubeznijo in poštenostjo. Težko je sicer ledino orati, a čim je zorana, vam bo vsa hvala čisto za vaše trdo delo.«

Nato je pozdravil občni zbor g. inž. Zupancič. Vesel je, ko vidi, kako se zanima mladi rod za najbolj pereča vprašanja našega gospodarstva. Obroč se stvarja okrog nas, ki ga je treba prebiti in napraviti predor na svetovni trg. Mi ne zmoremo tega silnega dela sami, pač pa bomo z združenimi močmi prodrli ta jekleni obroč!

Dr. Fux je prinesel zborovanju pozdrave Sokolstva, s katerim koraka Zveza roko v roki za prosveto naše vasi.

Nato je povzel besedo dr. Janžev Novak, ki je poudaril potrebo starešinske organizacije Zveze kmetskih fantov in deklet v novo ustanovljeni Kmetijski prosveti.

V imenu Kmetijske tiskovne zadruge je govoril tovariš Tomšič, ki je naglašal, da je nujna potreba, da ohrani ljubezen do svoje rodne grude.

Pri slučajnostih je predlagal tovariš Albert, da izda Zveza članom legitimacije in se je ta predlog odstopil odboru. Predsednik Kronovšek je zaključil ob 13. občni zbor, ki je pokazal, koliko mladih moči je vnetih na delu za prosveto in boljše bodočnost naše vasi.

Tekma koscev za prvenstvo Dravske banovine

Vse popoldne so se zgrinjale na kolesih in peš ogromne množice kmetskega in tu di mestnega prebivalstva, da si ogledajo edinstveno kmetsko prireditev v Beričevem. Na strel iz puške je zavijalo 45 tekmovalcev svoje briske kose in so se na glede na levo in desno poglajali za ciljem. Prav razveseljivo je bilo gledati krepke mišičaste roke, ki so valile cele valove trave v redi. Košnja je bila dokaj težavna, ker je pretekli ponedeljek toča hudo stekla vse travnike. Za kmeti so tekmovali »kosci-krivci«, deset po številu.

Presojevalni odbor je odločil: prvo nagrado je dobil Avsec Jožef iz Beričevega, ki je dosegel 26 točk in je postal prvak banovine v čistoči košnje. Za drugo je dobil uro z veržico, ki jo je daroval g. ban dr. Marušič in 200 Din. Drugo nagrado je dobil Ocirk Ivan iz St. Jurja na Taboru in sicer brzkopalec in

150 Din ter naslov prvaka v čistoči košnje. Zatem so dobili še nagrade: Mastnak Ludvik iz Dramelj uro in 100 Din. Gostinc Jože iz Beričevega pršilnik in 50 Din. Zile Franc iz Beričevega uro budiko in 50 Din. Kramar Alojz iz Zelimlje pnevmatiko in 50 Din. Kronovšek Ivan iz Orle vasi, listnico in 25 Din. Lenček Franc iz Kleč. Grad Ivan, Beričevo, in Pele Jože, Ribnica, pa vsi trije lepe knjige (dar konzorcija »Jutra«) in po 25 Din. V celoti je bilo odlikovanih 27 tekmovalcev.

Pri tekmi koscev-krivcev je dobil prvo nagrado Igljič Leo, magistratni sluga, ki že od leta 1896 ni več kosil; drugo urednik Mravlje Milan, tretjo Toplak Josip in četrti Kocijan Franc, oboje iz Ljubljane. Vsi štirje so dobili umetniško izdelane častne diplome. Silen naliiv je hotel kaziti veličastno prireditev, katere se je udeležilo nad 2000 ljudi, vendar pa se je kljub hudemu dežju razvila pri g. Gradu na veseličnem prostoru prav prijetna domača zabava.

Mariborski nedeljski dogodki

Številne nesreče, a skromna policijska kronika — Praznovanje svetnika nedolžnosti — Sokolske prireditve

Maribor, 21. junija.

Z velikimi pripravi in podoknicami so proslavili pri nas enega najbolj popularnih svetnikov. sv. Alojzija, ki je patron množičevitih Mariborčanov. Alojzijevarje, ki je pri nas že od nekdaj stalen običaj, se je izvršilo brez posebnih nerednosti, ki se v takih prilikah dogajajo. Največ konjunktur so imele cvetličarne. Vedro jutro je dvignilo slesne dneva. V prvih opoidanskih urah pa se je nebo stemnilo in nad mesto se je vsipala uprav gosta ploha, ki je padala pol ure.

Dnevna kronika beleži več dogodkov. Okrog 2. ponoči je Frano Zmavec, 30letni oskrbnik, na poti proti domu v temnem predelu Koroške ceste doživel nenaden napad. Neznane se ga je lotil z nožem in zahteval od Zmavca denarja. Zmavec pa je bil toliko prisoten, da je s spretno obrambo zapodil lopova v bek.

V Prešernovi ulici 18. ki je za temne elemente menda nalašč nerazsvetljena, se je prikljutil v stanovanje Katine Mesaričve skozi odprto okno neki zlikovec in odnesel suknjo, vredno 600 Din. ter nekaj tedil. Neznani vlomilec je izginil brez sledu.

Na Glavnem trgu je neki še neizsledeni žepar spretno izmaknil posessnici Marili Žunkovi z Radvanjske ceste hranilno knjižico št. 20-50, v kateri je imela dva bankovca po 100 Din in dva bankovca na 10 dinarjev. Ker je bila prijava pravčasno vložena, se neznaneč najbrže ne bo mogel okoristiti z ukradenim hranilno knjižico.

Poštni služitelji J. se je pognal s svojim motornim kolesom med tržne stojnice ter pri tem podrl glečnega Franceta Sikona, ki je po golem naključju dobil le lažje poškodbe.

V stanovanju finančne inspektorja Josipa Majhena v Malstrovi ulici se je solazil skozi odprto okno tat, ki je prebrskal vse omare in mizne predale. Njegov

prihod na je bil brez uspeha. Ko je odprl stranska vrata, je s tem zbudil hišnega gospodarja nakar je vlomilec moral švigniti skozi odprto okno in je izginil v temno noč.

Ena največjih nedeljskih senzacij na je bilo 21 voz črešnji, ki so jih preneljali na Glavni trg ter jih prodajali po 1.50—2 Din liter. Sadež je bil prav izborna roba.

Policijska kronika je prav čudna. Prvič se letos ni zabeležila v noči od sobote na nedeljo niti ena aretacija. Vseh prijav je bilo 21.

Najbolj obremenjeni na so bili od zore do mraka mestni avtobusi. Na Pohorje, oziroma pod Pohorje, na Otok in v razne druge smeri so odhajali polni vozovi Mariborčanov. Kljub opoldanskemu dežju so imeli tudi neizogibni vinotoki leno kupčijo.

Mnogo narodno zavednega in Sokolstvu naklonjenega občinstva na je posetilo sokolske nastave v Rušah. Pobrežju in pri kadečnici v Mariboru. V Rušah je nastopilo nad 200 telovadcev. Kakor je prireditel lepo uspeša, tako je gotovo tudi gmetni uspeh zadovoljiv, ki bo prav dobro prišel društveni blaginji, zelo obremenjeni zaradi zadave novega Sokolskega doma. Slikovit je bil tudi nastop pobrežkega sokolskega društva, združen z otvoritvijo letnega telovadišča na Teznu. Zlasti so ugažali nastopi dece in naraščaja. V kadečnici na se je vršil drugi javni nastop Sokola Maribor I. matice, pri katerem so nastopili člani, članice, moški in ženski naraščaji ter deca. Posebno lep je bil nastop vojakov - dijakov in vojakov 45. pp. ki je prikorakal korporativno z godbo na telovadišče.

V sredo 24. t. m. in v četrtek 25. t. m. bo gostovala v mariborskem Narodnem gledališču zagrebška drama s Klubovnim »X. Y. Z.«.

Prihod pevskega društva »ECHO«

Ljubljana, 21. junija. Zvečer ob 20. je prispel poljski pevski moški zbor »ECHO« iz Zagreba v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru se je zbral precej občinstva, zlasti pa pevcev in pevki raznih ljubljanskih pevskih društev, nadsvetnik Govekar za mestno občino, prof. Mole kot zastopnik Društva prijateljev poljskega naroda, predsednik Zveze slovenskih pevskih zborov dr. Švigelj, zastopnika Glasbene Matice tajnik Mahkota in predsednik pevskega zbora Pečenko in razni drugi predstavniki naše javnosti.

Ko se je vlak ob 20.10 ustavil, so pohitili k vagonu naši pevci in pozdravili goste z živahnim vzklikanjem, pevke so pa izročile šopke cvetlic. Ker je močno deževalo, so odšli pevci in občinstvo na peron, kjer jih je najprej toplo pozdravil dr. Švigelj, nato v imenu Glasbene Matice Pečenko in v imenu mestne občine nadsvetnik Govekar.

Za pozdrave se je zahvalil podpredsednik društva Kazimir Borowiejski, pevski zbor pa je zapel poljsko pozdravno pesem »Halo«. Občinstvo je pevce nagradilo s spontan aplavzom. Matičarji so nato goste povedli v skupinah v Akademski kolegij, na Ledino in v hotel Union, kjer so nastanjeni.

Strela

Ljubljana, 21. junija. Danes popoldne je med neurjem udarila v Dragomeru, občina Log, strela v gospodarsko poslopje posestnika volgo Čudna. Nastal je v hipu požar, v katerem sta poginili tudi dve govedi. Na mesto požara je takoj prihitela tudi brezovska požarna bramba, ki je s svojo energično akcijo preprečila, da se ogenj ni razširil, ter je rešila, kar je bilo mogoče.

Nadalje je strela udarila tudi v radijsko oddajno postajo v Domžalah ter je na njenih napravah povzročila precejšnjo škodo.

Treznostni kongres v Beogradu

Beograd, 21. junija. Včeraj so se pričele velike manifestacije abstinentov. Iz vseh krajev države je prispelo mnogo delegatov. Vršila se je že prva predkonferenca ter je bila odprta protialkoholna razstava v hizijskem zavodu. Danes se je pričel kongres, ki ga je otvoril in vodil vodja treznostnega gibanja Gjurić. Sledila so predavanja o treznostnem delovanju po Jugoslaviji.

Nova strumna sokolska četa

Ljubljana, 21. junija. Pod okriljem matičnega društva Sokol Ljubljana IV. se je danes vršila na Lavrici zanimiva in izredno lepo uspeša ustanovna skupščina tamošnje sokolske čete. V gostilniških prostorih pri Ogrinu je starosta bodoče čete Ivan Ogrin ob 15. v izbranih besedah pozdravil številno zbrano navzoče, posebej je zastopnika bana dr. Andrejko, župnega podstarosta Krapša, starosta Sokola Ljubljana IV. Zebala in zastopnika sokolskega društva Štepanja vas br. Ropiča.

Takoj nato je starosta Zebal imenoval upravo nove sokolske čete, ki je naslednja: starosta Ivan Ogrin, namestnik Ivan Cepon, načelnik jurist Marjan Simčič, načelnica Zalka Črnolagarjeva, namestnik načelnika Jože Antonič, namestnica načelnice Mici Možinova, tajnik Ivan Peric, blagajnik France Dremelj. Člani uprave so: Josip Vodenik, Franc Legat in Ivan Zajc ter namestnika Jože Boh in Fran Martinec, revizorji pa Fran Zupan, Anton Glavič in Alojz Simčič.

Z odobravanjem je bila sprejeta vdanostna brzojavka kraljevemu domu in starostni Nj. Vis. kraljeviču Petru. Takisto so bili poslani pozdravi prvemu podstarosti SKJ Ganglu in župnemu starosti dr. Pipenbacherju.

V daljšem, zelo lepem govoru je dr. Andrejka vmešeno pozdravil skupščino in obelodil pomen snovanja sokolskih čet za moralni in fizični prerod jugoslovenskega naroda. Br. Ropič pa je izrazil tople pozdrave ljubljanske čete, br. Ropič pa je v imenu štepanjskih Sokolov. K besedi se je oglasil še prosvetar nove čete, šolski upravitelj br. Kozina, ki je zagotovil, da bo četa vneto gojila prosveto, prošil pa je za vestransko podporo. Nato se je starosta Ogrin zahvalil vsem udeležnikom in je bila skupščina zaključena. Razvila se je prijetna sokolska zabava.

Nova četa na Lavrici šteje že okrog 120 članov. V glavnem samih čvrstih kmečkih fantov, med katerimi je mnogo dobrih pevcev ter imajo tudi že svoj tamburaški zbor. Ni dvoma, da bo nova četa kmalu v pomoč ljubljanski sokolski župi.

Odhod »planink« v Beograd in Prago

Ljubljana, 21. junija. Ob 20. se je z beograjskim brzovlakom odpeljalo šest »planink« skavitskega »Zmajevskega stega« iz Ljubljane v Beograd, od tod pa odpotujejo na zlet slovenskih skavtov in planink v Prago. Na kolodvor je »planinke« spremlja večja družba skavtov in drugega občinstva.

Dr. Buresch med Scilo in Karibdo

Slaba dedščina po dr. Enderju — Davkov ne sme zvišati, plač ne znižati, a kljub temu naj sanira državne finance

Dunaj, 21. junija. d. Rešitev vladne krize s sestavo vlade pod predsedstvom spodnjeavstrijskega deželnega glavarja dr. Burescha, ki se naslanja na dosedanje vladno koalicio krščanskih socialcev, Kmečke zveze in Velenemcev, je bila v avstrijskih političnih krogih sprejeta z dokaj deljenimi občutki. V torek so se sestrane parlament. Pri tej priliki bo vlada dr. Burescha razvila svoj program in šele nato se bo videlo, ali je rešitev krize, ki je skoro že latentna, smatrati za definitivno, ali pa pomeni tudi Burescheva vlada samo začasni izhod iz težavnega položaja. Dedščina, ki jo je zapustil dr. Ender svojemu nasledniku, je vse prej ko razveseljiva. Dr. Burescha čaka največja naloga, finančna sanacija države.

Dosedanje avstrijske vlade so se vse prave zanašale na tujo pomoč, vrhu tega pa se je razpasla od Seiplovega režima sem huda strankarska korupcija, ki je stala državo težke milijone. Splošna gospodarska kriza je spravila avstrijsko gospodarstvo v še bolj težaven položaj, kakor marsikatero drugo državo. Posledice se občutijo vedno bolj. Zlom Kreditanstalta je bil zadnji resni opomin, da mora Avstrija v svojem državnem gospodarstvu kreniti na drugo pot. Baš v tem pa so največje težkoče. Državni proračun izkazuje ogromen deficit, ki ga ni mogoče kriti brez zvišanja državnih dohodkov in znižanja izdatkov. Dr. Ender je hotel to doseči z znižanjem uradniških plač in socialnih dajatev in je moral zaradi tega oditi. Še manj sreče so imeli v razpletu krize oni, ki so hoteli povišati davke. Sanacija Kreditanstalta zahteva vrhu tega nove težke milijone in tako čaka dr. Burescha nevarna pot med Scilo in Karibdo.

Bližnja bodočnost bo pokazala, kako si

zamišlja nova vlada rešitev tega problema. Nobenega dvoma ni, da bo morala Avstrija občutno znižati državne izdatke. Saj je znano, da ima Avstrija najdražjo upravo v Evropi. Dr. Buresch je na glasu kot zelo trezen, previden in obzirom državnik in avstrijski gospodarski krogi se nadajo, da bo njemu uspešno, kar se drugim ni posrečilo.

Usoda dr. Burescheve vlade je v glavnem odvisna tudi od naklonjenosti opozicije, to je socialnih demokratov. Za enkrat je ta največja parlamentarna stranka obljubila dr. Bureschu svojo podporo pri sanaciji države, vendar pa je naglasila, da bo njena podpora odvisna pred vsem od tega, kako stališče bo zavzel dr. Buresch glede redukcije socialnih dajatev, čemur se socialni demokratje najodločneje upirajo. Velenemci so pristali na sodelovanje v vladi samo pod pogojem, da vlada ne bo znižala uradniških plač. Schobrov gospodarski blok je s svoje strani stavil za pogoj znižanje javnih bremen za gospodarske kroge. Tako ima dr. Buresch na vse strani vezane roke in zdi se, da ne bo mogel napraviti mnogo več, kakor označuje dobri nemški izraz: »Fortwursteln«.

V ostalem pa razvoj avstrijske vladne krize ni rodil nobenih posebnih presenečenj. Edino, kar vzbuja pozornost, je dejstvo, da je vpliv bivšega zveznega kancelarja in častnega predsednika krščanske socialne stranke prelata dr. Seipla, ki je še do nedavna veljal za najbolj vplivnega avstrijskega državnika, silno padel. Njegovo koteliranje z habzburgovi mu je v republikanski Avstriji izpodkopal tla. Mnoga mlajši in manj popularni spodnjeavstrijski deželni glavar dr. Buresch je pokazal več zmogljivosti in uspeha.

Počastitev velikega rumunskega državnika

Včeraj so v Bukarešti slovesno odkrili spomenik politiku Takeju Jonescu, ustanovitelju Velike Rumunije in Male antante

Bukarešta, 21. junija. AA. Ob 10. dopoldne so po svečani službi božji odkrili spomenik pokojnemu politiku Takeju Jonescu. Razen kralja Karola II. in predsednika vlade Jorge so se slovesnosti udeležili tudi prijarji Miron, vsi člani vlade, člani diplomatskega zbora, senatorji in drugi odličniki ter delegacije raznih držav in množestvino občinstvo, predvsem častilci velikega rumunskega državnika.

Initiator proslave je bivši minister Delian Popescu, ki je imel prvi govor. Za njim so govorili predsednik vlade Jorge in politiki Mironescu, Duca in Goga, vsak v imenu svoje stranke, v imenu odvetniške zbornice pa Alexandrescu. V svojih govorih so se vsi spominjali neumornega dela pokojnikovega in njegovih zaslug ter mu izrazili zahvalo kot enemu izmed tvorcev Velike Rumunije in ustanovitelju Male antante, ki je njegovo delo.

Francoski poslanik Piot, češkoslovaški poslanik Kiencl Izerski, v imenu obolelega

in zato odsotnega jugoslovenskega poslanika Colaka Antića pa tajnik jugoslovenskega poslanstva Rybar so v svojih govorih naglašali politično pomembno vlogo Jonese v svetovni vojni in njegove zasluge za ustanovitev Male antante.

Tajnik jugoslovenskega poslanstva Rybar je položil na spomenik dva prekrasna venca, ki sta se odlikovala izmed vseh položenih venecv: enega v imenu Nj. Vel. kralja, drugega pa v imenu jugoslovenske vlade.

Bukarešta, 21. junija. AA. Vsi snočnji in jutranji listi pišejo obširno o odkritju spomenika Takeju Jonescu in naglašajo njegove zasluge, ki si jih je pridobil kot oca Velike Rumunije ter ustanovitelj in politični tvorec Male antante. Listi imenujejo pokojnega Jonese največjega rumunskega državnika. Obenem se s polnim priznanjem izražajo o iniciatorju tega spomenika direktorja »Universala« in blvslem ministru Popescu.

Zahvala Brianda

Beograd, 21. junija. AA. Zunanji minister dr. Marinković je prejel iz Pariza brzojavko: Prosim Vašo ekscelenco, naj sprejme najtoplejšo zahvalo za izraze simpatije, ki ste jih poslali v imenu svoje vlade ob katastrofi pri St. Nazairu. — Briand.

Stavke v Roubaixu

Pariz, 21. junija. AA. Poročajo iz Roubaixa, da je konzorij lastnikov tvornic objavil, da začno tovarne z normalnim delom jutri v ponedeljek. Zveza delavskih sindikatov je na to odgovorila s proglašom, v katerem poziva delavce, naj vztrajajo pri ustavitvi dela. Glede na to je oblast poslala v mesto stražnike in orožnike, da vzdržijo red in da zagotovijo delavcem svobodo in varnost, če se odločijo iti na delo. V teku dneva je policija prišla 8 komunistov, med njimi 2 ženski.

Spominjajte se slepih!

IVAN LAPAJNE naznanja v svojem in v imenu svojih otrok, da je legla k večnemu počitku njegova ljubljena žena, nad vse skrbna mati, stara in prastara mati ter najboljša sorodnica, gospa

JULIJA LAPAJNE roj. ŽUŽEK soproga ravnateljca v pok.

Umrla je, previdena, včeraj zjutraj po kratki, mučni boleznii v 78. letu svoje starosti in bo pokopana jutri v torek ob 10. dopoldne na pokopališču pri Sv. Križu v Krškem.

Prosimo tihega sočustvovanja.

V Krškem, 22. junija 1931.

Žalujoči zapuščeni.

Namesto posebnih naznanil.

Witajcie, — bracia Polacy!

Danes bo v našem mestu koncert krakovskega pevskega društva »Echo«. V Ljubljano je prišel zbor pevcev, ki spada med najboljše, kar jih premore Poljska. Prihaja nam v goste delegacija onega dela poljske kulture, ki ga vsakdo najhitreje in najlažje razume: muzikalne umetnosti. Pesem nam hočejo pokazati, pesem, ki je zrasla iz poljskih tal, iz stoletnih tradicij, iz duše poljskega naroda, iz inspiracije in vidovitosti velikih skladateljev.

V nastopu »Echo« ne vidimo samo navadnega koncerta. Vidimo znak iskrene poljske volje, da navežejo z nami ožje stike, da nas bolj spoznajo in se intimneje zainteresirajo za naše radosti in bolesti, za naša stremjenja in naš napredek. Vidimo, kako so se začele smotno plesti trajne vezi med Poljsko in Jugoslavijo. Za novinarji prihajajo pevci, za informatorji umetniki. Tako se zblížujejo srca narodov, in zblíževanje te vrste, to medsebojno duhovno pronicanje v kulturne zaklade, je najboljša in trajnejša od preračunljivih zvez, ki jih terja razum.

Pozdravljeni vrli Krakovčani, sinovi mesta, ki je zaslužilo sloves poljskih Aten, kulturnega središča, ki Poljski še danes daje obilne sadove plemenitega duhovnega prizadevanja. Vas, ki nam od kraljevskega Wawela, kjer

počivata Mickiewicz in Slovacki, prinašate poljsko pesem, sprejemamo z vedrim upanjem, da bo kulturno sodelovanje poljskega in jugoslovenskega naroda, ki se vedno bolj širi in utrjuje, prineslo tudi na vseh ostalih področjih mnogo dobrega v korist in spreh naše skupne, velike slovanske misije v Evropi.

Bratje Poljaki, pozdravljeni!

Na nocojšnjem koncertu

zapoje »Echo« naslednje zbornice: Moniuszko: Prolog iz opere »Strašni dvor«. Novovievski: Kociusko pod Raciaviciami, Gall: Krématica. To je prvi nastop zbornice. Drugi nastop tvorijo štiri zbori, in sicer: Lachman: Dve usodi. Lipski: Pesem o materi. Marek: Koranica tatranskih hajdukov. Soltis: Novo poletje (Zeleni Jurji). Tretji nastop zbornice: Raczk: Poletna noč. Rizzi: Pokoj vam. Kopicinski: Spi temni bor. Walewski: Binkošti (Narodno veselje v okolici Krakova). V poslednjem nastopu zapoje zbor naslednje pesmi: Gall: Narodna pesem iz Staropoljske. Kamiński: Narodna pesem z Velkopolske. Vihovič: Melodija iz Slezije. Garbusinski: Mazurka. Walewski: Krakovjak. Dirigent skladatelj Boleslav Vallek Walewski. Opozorjamo na ta koncert, ki bo velik umetniški dogodek, saj je zbor eden najboljših moških zborov republike Poljske. Sedežev vseh vrst in cen je še dovolj na razpolago. Obisk toplo priporočamo. Predprodaja v Matični knjigarni.

Češkoslovaški Sokoli na poti skozi Maribor

Maribor, 21. junija.

Jutrišnji ponedeljek ob 14. uri se zopet pripeljejo s praškimi brzojavkami v Maribor češkoslovaški Sokoli in Sokolice, ki se udeležijo sokolske slavnosti v Solitu.

Češkoslovaško Sokolstvo, ki je že tolikokrat izkazalo Jugoslovenom svoje iskrene simpatije, se zopet ni strahlo ne truda in ne gromotnih žrtv, da manifestira češkoslovaško-jugoslovensko vzajemnost in neomajno prijateljstvo na Jadranu. Okrog 1000 Sokolice in Sokolov bo pripeljal v ponedeljek praški brzojavki skozi Maribor.

Ob prihodu brzojavke bo zasvirala vojaška godba. Potrebno pa je da pride na kolodvor tudi ves slovanski čuteči Maribor ter ponovno manifestira svoje priznanje in enako prijateljstvo Maribora nasproti Češkoslovom.

Pokažimo Čehoslovom, da znamo biti tudi mi vsaj nekoliko tako gostoljubni, kakor to vedno delajo Čehoslovaki, ki jih dan za dnem obiskujejo številne jugoslovenske ekscurzije in so vedno z največjo gostoljubnostjo sprejete po češkoslovaških mestih, pričenši od Bratislave preko zlate Prahe, Plzne, Olomouca, Brna itd.

Prinesite s seboj na kolodvor naših lepih rdečih črešenj, jagod in cvetja. Vsaka malenkost bo ostala gostom neizbrisnem spominu. Baš v takšni ljubki pozornosti se lahko najlepše izkaže iskrenost bratstva in prijateljstva.

Pridite pozdravit svoje najboljši, resnične prijatelje!

JČ Iga Maribor.

8 križev Ivana Počivavnika

Ljubljana, 21. junija.

Kdo bi možičku, ki ga strumno vidite korakati po ljubljanskih ulicah dan za dnem in ki jo nedeljo za nedeljo, pa tudi ob delavnikih maha marsikaterikrat celo v Beričevo ali pa na Skarsovo, prisodil osem križev! Nič! In danes jih ima 80.

Rojen Ljubljancin, se je v mladih letih posvetil obrtništvu kot mesar (je zatorej eden najstarejših ljubljanskih mesarjev) in bil je kot vnet jahač izvrstnega sportista. Imel je mesarijo v Prešernovi ulici, nato v bivši Mahrovici hiši, zatem si je pa kupil hišico na Sv. Petra čisti, kjer je svojo otrobo z gostilno vred vodil naprej. Oženil se je z Berto iz znane ljubljanske hiše Perlesove, ki mu je v srečnem zakonu rodila 13 otrok, od katerih jih je pomrlo 7, med njimi Pepl, bančni uradnik, glasbenik in pevec ter ustanovitelj Sokola. I. živijo pa še Rozi poročena s trgovcem Pavlom Fabianijem, Mila poročena Wohinz, dolgoletna pevka in solistinja pevskega zbora Glasbene Matice, Lojze, uradnik v Mestni planini, Danica in Anica, dolgoletni zvesti članici pevskega zbora Glasbene Matice in Pavla, poročena s trgovcem Mirkom Fabianijem.

Res, Počivavnik je vzgojil svojo rodbino v sokolskem in narodnem duhu. Izgubil je pred tremi leti svojo zvesto družico, ostal pa je korenjak od svojega 80. leta, vedno veder, čil po duhu, dobre volje, poln humorja, skrben družinski oče, zato pa so tudi nasproti skrbni in hvaležni njegovi otroci. Naj bo dobre volje še na mnoga leta! Naj poje II. tenor do akrajnih mej človeškega življenja!

Najden utopljenec

Gornja Radgona, 21. junija.

Utopljenec Alojzij Fras, ki je postal žrtve reke Mure pri kopanju 17. t. m. v vasi Lutverci pri Gornji Radgoni, je bil v petek najden ne daleč stran od kraja nesreče. Bil je prinešen v mrtvašnico farne cerkve v Apačah ter na tamkajšnjem pokopališču pokopan včerajšnjo soboto.

Pri obiranju črešenj je v petek spopadnilo Tietnemo Antonu Kerndnu v Lomanoskih ter je tako nesrečno padel z drevesa, da si je pri padcu zlomil desno nogo in dobil lažje notranje poškodbe. Bil je z reševalnim avtom prepeljan na zdravljenje v bolnišnico v avstrijsko Radgono. Starši, ne puščajte malih otrok brez posebnega nadzorstva!

Pri prehajanju, hripi, vnetju v vratu, oteklini mandljev, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznitve črevesa s tem, da popijete pol čaše naravnega »Franc Jožefove« gredence. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franc Jožefova« voda radi stignega učinka pri prijatelju uprabi. »Franc Jožefova« grednica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Huda požarna nesreča

Kmetškemu posestniku je ogenj uničil hišo in gospodarsko poslopje z živežem in novo krmo

Gornja Radgona, 21. junija.

V teku zadnjih treh let smo v tukajšnjem okolišču beležili česte požarne nesreče, deloma povzročene zaradi nenredivnosti, večinoma pa jih je povzročila zlobna roka. Slednje se je primerjalo posebno leta 1929. onstran reke Mure na avstrijskem ozemlju okrog Radgone. Obrajne. Purkle do Murecka, kjer je skoro vsak teden izbruhnil kak nočni požar, tako da nikdo od tamkajšnjega prebivalstva ni mogel leči po večerih mirno k nočnemu pojoju.

Ker letos v naši okolici ni bilo večjega nočnega požara, je bilo prebivalstvo tem bolj prestrašeno pretekli teden 19. t. m. po polnoči (v času kakor prejšnja leta), ko je bilo slišati turbinski glas lokomotive na avstrijski postaji Radkersburg ter plat zvona pri cerkvi sv. Petra v Gornji Radgoni. Precej časa trajajoči žvižg sirene ter udarjanje zvona je naznanjalo, da nesreča ni majhna. V zapadni smeri proti Lomanošem so žareči ognjeni zublji visoko proti nebu.

da je bilo že od daleč groza opazovati.

Iz neznanega vzroka je izbruhnil požar in upepeli stanovanjsko hišo in vsa gospodarska poslopja posestnika Ivana Spindlerja, vulgo Markuša na Gornji Ščavnici. Razven ostanka živeža iz lanskega leta je bilo v gospodarskem poslopiju spravljeno že vse seno letošnje košnje; vse je pogorelo. Na kraj nesreče so prihiteli bližnji in daljni sosedje ter pomagali reševati živino in drugo, kar se je rešiti dalo. Le s težavo so otepli živino iz plamenov, v dimu in plamenih pa je ostal najbrž tudi lep konj, katera se večeraj ni bilo mogoče najti. Na pomoč so prihiteli tudi gasilci iz avstrijske Radgone, na zaradi neugodne hribovite ceste niso mogli na kraj nesreče.

Ponesrečeni Spindler, ki gospodari na tem posestvu komaj šele 3 do 4 leta, je silno prizadet, ker je imel vsa svoja, po požaru uničena poslopja zavarovana le za malenkostno vsoto. Ta nesrečni dogodek bodi zopet resno svarilo vsem, ki imajo svoja poslopja prenizko zavarovana.

Izdelki viških mladih učenjakov

Lepi razstavi pismenih, risarskih in ročnih izdelkov viške osnovne in meščanske šole

Ljubljana, 21. junija.

Za Vič z Rožno dolino in z Glinčami že vemo, da je to najlepše ljubljansko predmestje z mirnim in solidnim prebivalstvom. Sedaj pa moramo pohvaliti še nekaj, kar je manj znano ljubljanski javnosti, to sta viška osnovna in meščanska šola. Prvo vodi upravitelj g. Ivan Štrukelj, drugo pa ravnatelj g. Anton Fakin. Da so na obeh šolah izvrstne učne moči, sta v polni meri pokazali današnji razstavi risarskih, ročnih in pismenih izdelkov učencev in učenk. Osnovna šola ima 5 razredov, a pride sprito ogromnega števila decev s paralelkami vred na 17 razredov. Meščanska šola je trirazredna in se bo letos otvorila še 4. razred.

Zavoljo tolikošte števila mladih učenjakov in učenjakinj sta bili seveda obe razstavi pestri, živahni in natrpani z izdelki mladih rok in mladega uma, ki se pod vodstvom svojih vzgojiteljev razvija smotreno, da bodo enkrat zrasti iz dece polnovredni ljudje. Mnogo se je moralo potruditi učitelstvo, da je priredilo ti lepi razstavi obeh šol. Z razstavljenimi izdelki so bili zasedeni menda vsi razredi osnovne šole. Ze prvoletni abecedariji, ki so se letos, še vojskovali z malimi in velikimi črkami, so pokazali, da imajo voljo za napredek. Res že čedne ročne izdelke smo videli na razstavi najmlajšega naraščaja. Celu v risanju so se že poizkusili in iz ilovice so oblikovali razne like. Prav lepo se je lahko opazovalo po razstavljenih predmetih napredek do petega razreda, s katerim se zaključuje likanje mladine v osnovni šoli. Pismeni izdelki so povedali, da se je učitelstvo zelo prizadevalo, navaditi mladino na dober koncept. Številni ročni izdelki dekčkov in deklic so pričali, da se praktična stran šole ni zanemarjala. Deklice so razstavile po raznih razredih lepe izdelane blazine, perilo, obleke, nogavice, torbice, podstavke in podobno. Ročni izdelki dekčkov so bili med drugim leseni aeroplančki, samokolnice, cerkvice in drugo.

Ni lahko v kratkem naštetih vsega, kar je bilo videti v tej pestri zbirci, ki je kazala, da je agilno učitelstvo našlo mnogo originalnih vzgojnih načinov, da bi čim bolj uspelo pri likanju mladih duš. Posamezne slike v olju in reliefi iz žgane ilovice in barvani so kazali na prave talente. Tako smo videli tudi izredno posrečene slike, oziroma reliefe Njnih Velicanstev kralja in kraljice in Nj. Vis. prestolonaslednika Petra.

Gotovo je bil po razstavljenih izdelkih posebno zanimiv 5. razred, ki ga vodi dobrovoljec solunske fronte učitelj g. Edvard Prinčič, ki je prišel na originalno zamisel izdajanja šapirografiranega razrednega šolskega lista. List pišejo in ilustrirajo pod vodstvom g. Prinčiča učenci sami. Zadnja števila lista prinaša na prvi strani sliko Nj. Vel. kralja, nakar sledijo v latinici in cirilici kratki patriotični spisi o kraljevskem domu in zgodovini naše kraljevine obenem z zemljepisno karto Jugoslavije. Med besed-

čilom se nahajajo slike Nj. Vel. kraljice, Nj. Vis. prestolonaslednika in več zaslužnih mož iz naše preteklosti. V listu tudi na manjka ugank in šaljivih zgodbic o slikah. Nedvomno je izdajanje takega lista posrečena ideja, ki dviga talente in tudi manj talentirane učence usposablja za samostojnejše razglabljanje o vseh tistih vprašanjih, o katerih mora mlada glavica dobiti potrebne pojme za pot v življenje po končani šoli.

Naj še naposled omenimo, da je bila razstava meščanske šole prav lepa. Videli smo iste solarske izdelke, kakor po razredih osnovne šole, a že v popolnejši obliki. Viška meščanska šola glede na svoj okolišč poseben poudarja praktično stran. Njen šolski vrt je razdeljen na gredice tako, da imata po dva učenca po eno, na kateri morata gojiti obilgato dve določeni rastlini, druge rastline pa poljubno. Ves vrt ima šola tako urejen, da rasejo na njem vse pri nas uspevajoče poljske in vrtno kulturne rastline, ki jih potrebuje človek za življenje. Pogled na gredice kaže, da so učenci vestno stregli svojim rastlinam. Razstava meščanske šole je imela posebno lepe reliefe in oljnatte slike, ki so vzbujali splošno pozornost gledalcev.

Učitelstvu obeh šol čestitamo na uspehu, posebno pa čestitamo g. Prinčiču in njegovemu razrednemu šolskemu listu, ki bo po časi gotovo našel posnemalce tudi po drugih šolah. Starši viške občine so lahko zadovoljni, da jim deca vzbija tako učiteljsvo. Mislimo, da so tudi bili v resnici zadovoljni, ko so danes pregledovali od razreda do razreda vsa ta pestra duševna in ročna dela razvijajoče se mladine in so jim dečki in deklice, ki so imeli dežurno službo pri razstavi, med veselim in ponosnim besedovanjem tolmačili razstavljene predmete, pri čemer so seveda predvsem pokazovali na svoje blago.

»Vila Velebita« v Grčiji

Solun, 21. junija. AA. Po dvodnevem bivanju v Solunu je jugoslovenska šolska ladja »Vila Velebita« zapustila včeraj lučko. Včeraj dopoldne so gojenci pod vodstvom svojih častnikov, jugoslovenskega generalnega konzula Protića in članov našega konzulata odšli na srbsko vojaško pokopališče na Zeiklinuku in tam položili na krasen lovorjev venec. Pri tem sta imela lepe govore direktor pomorske akademije Nem-Kobasica in naš vicekonzul v Solunu. Opoldne sta jugoslovensko-grška trgovsko-zbornica v Solunu in jugoslovensko-nemško društvo priredili svečano kosilo nad občasno gojencem in profesorjem. Na kosilnem mizi sta bila tudi predsednik zbornice Mihailo-mrečič in ravnatelj Kobasica.

Čitajte ilustrirano revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

V 40 urah iz Skadra v Prago

— Veste, kaj takega pa še ne, kakor je ona z g. Rosom in oslom! Lansko leto ga je privedla pot tod mimo. Videc naše osle se je spomnil, da si njegova hčerka silno želi takole žival. Nebodiga len, se takoj pobota z mojim sosedom in kupi za 180 Din mladega osla.

— Kako ga boste spravili v Ljubljano, vprašani; — prevoz po železnici bo dolgotrajen in tudi drag.

— Nič bati, — mi odvrne in pošlje našega fanta v trgovino, naj mu prinese vrvi. Kar za 20 Din je bilo. Oslo so med tem še malo nakrmili in napojili, nato pa ga je kakor mesar tele povezal za noge, hop na avto in šla sta. Se nikdar nisem videl pravega osla v osebnem avtomobilu. Vse je zijalo, si lahko mislite!

Gospod Rosa je smuknil med tem v kuhinjo h gospodinj in naročil čeber črne kave.

— To bo dobro, pravi, — malo se bova pogreela, pa zaspanec naju bo minil.

Res sva dobila vsak pošteno skodelico prijetno puhteče pičke, napojili pa so tudi dve termoski. Za jedčo je bilo premalo časa. Glad sva tolažila kar mimogrede s keksi in čokolado. Med tem so »napojili« tudi škodovko. Dobila je novo zalogo bencina in olja in v dobrih dvajsetih minutah naju je že zopet vzela megla in noč.

V trdni temi sva se začela spenjati po serpentinah iznad Knina na Padene in Zrmanja Vrelo. Srečevala sva le še redke seblake, ki so se z zatovorjenimi oslički vračali proti Kninu, ki je kmalu izginil za ostrim ovinkom. Boljazen g. Rose se je žal prekmalu uresničila. Sredi serpentin je prišla megla, da ni bilo videti niti dobre tri metre pred avtomobil. Nič niso poma-

gali žarometi, dasi je bila mala škodovka opremljena z najboljšim, kar je na tem polju iznašla sodobna tehnika.

— Vrag vzemi to meglo! je robotal g. Rosa in se sklanjal izza zaščitnega stekla, da bi bolje videl. Ročni žaromet je naravnal tik pred prednja kolesa na rob ceste in tako vozil skrajno previdno. Zdjaj na levi, zdaj na desni strani je zijal globok prepad. Le par centimetrov prevec na levo ali na desno in — z Bogom domovina!

— Počasi gre, je tarna g. Rosa in se nejevoljno oziral na brzinsko kazalo, kjer je kazalec plesal med 25 in 30 km. Samo da pridemo iz te megle in teh brezkončnih serpentin, pa bomo že spet vozili!

— Le previdno g. Rosa, sem strahoma prosil, da ne zaidemo v prepad.

— Nič bati! Če smo se rešili Albatje, nas v Jugoslaviji ne bo vrag vzeli!

— Saj vam popolnoma zaupam, pa vender...

Monoton je brnel stroj. Postajalo je hladneje in potegnili sem kožuh preko glave, da še niti nosu ni bilo videti. Daž je malo pojenjal, a prišlo je neprestano. Avtomatični čistilec stekla je vso pot bil v funkciji, tako da je bil še tako razgled, da sem se bal, da bo odpovedal. Toda škodovi izdelki so izborni. Kakor ves avto, je tudi vsak posamezni mehanizem funkcionalni, da je bilo veselje. S takim vozilom se človek res lahko varno vozi. To sem si mislil tudi jaz, se zleknil v sedež in — zaspal...

Krepek smek pod rebra me je zbudil. — Zdjaj pa imamo nesrečo! Je bila prva misel. Ko sem odprl oči, nisem sploh nič videl. Megla, kakršna še ne pomnim, je obdajala avto.

— Gospod Rosa! Gospod Rosa! sem začel ves preplašen klicati, ko vidim sedež poleg sebe prazen.

Iz megle sem slišal v naslednjem trenutku robotalanje v vseh jezikih. »Zatraca miba! Ne možem najti studenec!« Tu musil nekde biti!

— Kje pa smo? Kaj se je zgodilo?

— Nič! Saj pravim, da mora tu nekje biti on studenec, pri katerem moramo zaviti na levo. Pa je taka megla, da se nič ne vidi in ga ne morem najti.

Nenadoma se pojavi v bližini luč in kmalu se sliši tudi gorovenje.

— Halo! Halo! je začel klicati g. Rosa. Iz megle se odzove par ljudi hkratu in kmalu pristopi k avtomobilu par fantov, ki so očividno vasovali.

— Kje je cesta na Dolnji Lapac?

— E, tu je Dobro selo. Kakih 500 m dalje je studenec. Pri tem studencu morate zaviti na levo!

— Sva že dobra! vzklikne g. Rosa, se zahvali za pojasnilo in že voziva dalje. Res kmalu najdeva ta »zatraveni« studenec in zopet sva bila na pravi poti. Polagoma je pojenjavala tudi megla in g. Rosa je stopnjeval brzino, kolikor se je dalo. Jaz sem sicer trdno sklenil, da ne bom več spal, toda spanec je bil močnejši od mene. Zdjaj pa zdaj me je g. Rosa dregnil pod rebra, pa mi mnogo zalego.

— Nikar ne spite! me je karal. — Tudi mene potem muči spanec. Raje kaj zapojva, da nama hitreje mine čas!

— Pa dajva, sem odvrnil, toda oči so mi kar lezele skupaj. Gospod Rosa je intoniral poskočno češko, jaz pa sem samo malo rekel ko medved, dokler nisem zopet zaspal.

Baš se mi je sanjalo, da se vozim z letalom preko Oceana, ko me zbudi gromka komanda:

— Dolnji Lapac! Alles aussteigen!

— Gromska strela! kje pa sem prav za prav?

— Po konci, po konci! Kdo bo smiral spal! Tu napraviva odmor, popijeva malo kave in pregledava karte za nadaljno pot, me še vedno drami g. Rosa. Ko le nisem mogel priti k sebi, me še dregne pod rebra in mi pomoli prijetno duhtečo čašo vroče črne kave pod nos. To je pomagalo.

— No, le še nazrite. Eno steklenico bova izpraznila, morda vas potem ne bo tako mučil spanec! mi prigovarja g. Rosa.

Do dobra sem se nadržal te prijetno delujoče črne in se polagoma izmotal iz kožuhov in odej. G. Rosa je med tem že plesal okrog avtomobila in veselo prepeval.

— Le dol, le dol, pa malo hodit, da se pretegnete in ne boste več tako zaspani! Glejte, kako sem jaz še čil, čeprav sem ves dan in vso noč vozil. Le megla je vrag. Oči me bole, ker moram neprestano zreti v to mlečno belino.

— Škoda, da jaz ne smam voziti, da bi lahko menjala, sem se opravičeval in lezel z avtomobila.

— A, to ni nič. Jaz bi kljub temu ne mogel spati, ker bi neprestano pazil in dajal plin ali prižgal zavoro, sveda sam malo spalo, od nervoznosti.

Turška kava in sprehod okrog avtomobila sta naposled tudi meni pregnala spanec. Povrh naju je še dež malo oplahnil, kajti pršlo je neprestano po malem.

— Zdjaj pa je počitka dovolj! odloči g. Rosa. Posvetite se malo sem na tale kažipot, da vidite, ali je točen.

— Do Petrovega sela 44 km. No, le kar poldirva!

Zopet je sabrnel motor in rosala sva meglo dalje.

Topla kava mi je dela izredno dobro. Nekaj časa sem še kupal iz kožuhov in opazoval megle.

soval megle in hitrost, ki se je ravnala čisto po megli. Tu pa tam smo prišli v megle prost predel, takrat je šlo, da je kar burja pihala, pa zopet nas je zajela megla in kazalec na brzinskem kazalu je šel nazaj. Nič ne vem kdaj, a biti je moralo kmalu za odcepom ceste na Bihač, ko sem že zopet trdno spal.

— Dan bo skoraj, a vi še vedno spite! me v Slunju na mostu zopet prebudi gosp. Rosa in mi znova nudi črne kave.

— Nič ne vem, kdaj sem zaspal! sem se opravičeval in srkal vročo kavo. Zdjaj pa ne bom več!

Se 60 km, pa sva v Karlovcu. Potem pa bo kmalu dan in upam, tudi megla komec. Morda dobiva tudi lepše vreme. Čas bi že bil.

— To pač, sem pritrdjeval in lezel iz avtomobila, da bi se po vzgladu g. Rose malo eprehodil. Po kratkem postanku sva od drevla dalje.

Pasiramo Veljun in Krnjak. Tu me je še vedno mučil spanec, toda ko vozimo skozi Tušilovci proti Karlovcu, me je spanec na mah minil. Cesta je bila namreč taka, da se bog usmilil. Nič ko sama kotanja in mlaka. Naša lepa škodovka je kar odskakovala, kakor bosopetnik na traju. Bal sem se, da vsak bi počil kako pero.

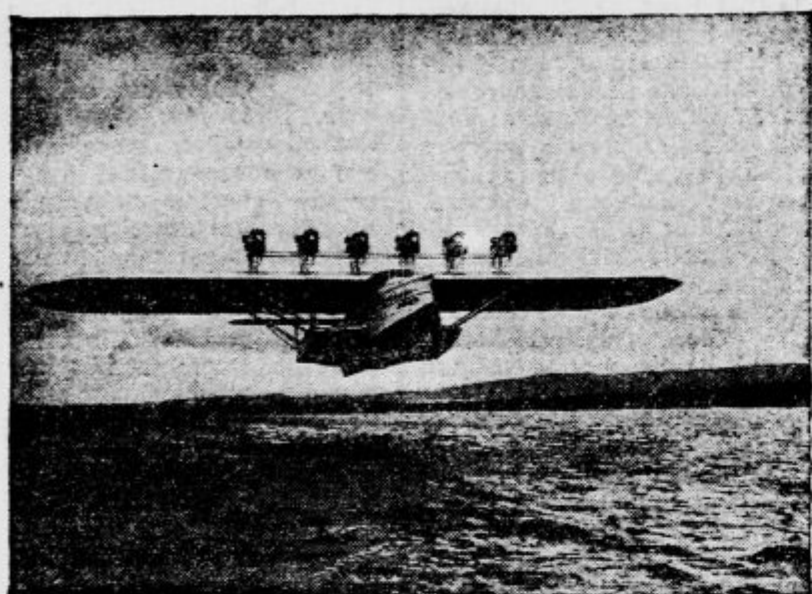
— Toliko kamenja, pa tako slabe ceste! sem se hudoval.

— Tako-le do avstrijske meje sva dobra s cestami. Ne bodo mnogo boljše, mi pojasnjuje g. Rosa. V Jastrebarskem prideva na nekoliko boljše ceste, kjer ni tako velikega prometa. V okolici mest so ceste zaradi avtobusov tako izjedene.

Proti Karlovcu je postajala megla zopet hujska. Ker pa vodi cesta po ravnini, se g. Rosa ni dal okoli pristic in je vozil s brzino 40 do 50 km. Pa kmalu bi bil to drago plačal.

DOGODKI PO ŠIROKEM SVETU

Kako je zgrajen zračni orjak DO X Zanimive podrobnosti o ustroju letala

Te dni smo v našem listu prinesli vest o uspešnem poletu zračnega velikan DO X. Sedaj prinašamo še nekatere podrobnosti o tej ladji.

Do X žene 12 motorjev Curtiss Condor tipa GV 1570, od katerih razvija vsak največji nčmek 600 konjskih sil, skupaj torej 7200. Polna ladija tehta 55 in pol tone, od čigar odpade na sam tovor 28 ton. Prostora ima za 100 potnikov. Dolga je 39,3 m, krila obsegajo 47,1 m. Vozi s hitrostjo 184 km ter lahko doseže največjo hitrost 240 kilometrov na uro, prevozi lahko 4160 km. Letalo je izumil dr. Claude Dornier v skladu s svojim principom, da ima letalo toliko večji efekt, kolikor je večja njegova velikost. Zgradila ga je tovarna Dornier v Rorschachu v Švici. 12. julija letošnjega leta so napravili z njim prvo poskusno vožnjo po Bodenskem jezeru v Švici. Letalo se je zelo dobro izkazalo v zraku in na jezeru.

Ladija ima prostora za 16.000 litrov goriva, ki je primerno razdeljen na centralni tank in na manjše rezervoarje za posamezne motorje. Tanki so na dnu zrakoplova. Dovod goriva se da na več strani kontro-

lirati in regulirati. Tanki za olje vsebujejo 1660 litrov. Skozi tunel v notranosti kril se lahko pride do motorjev ter kontrolira njihova funkcija, poraba olja in goriva: motorji se dajo celo tekom leta preizkušati in popraviti.

Posadka, kontrola in voditev ladje je skoraj ista kakor na prekoceanskih parnikih. Na palubi se nahajajo zemljevidi, kronometri, kompas, merila za višino, ure, razni drugi instrumenti ter telefon k vsakemu oddelku na ladji. Posadka ima komandanta, dva oficirja enega pomorskega oficirja, 1 radio telegrafista, enega inženirja, 3 mehanike in enega natakarija. Moštvo biva na krovu ter je tam tudi na hrani.

Zračna ladija ima dva pomožna dvotaktna DKW motorja po 12 ks, ki se rabita za zračni kompresor v svrhu ventilacije prostorov, za dinamno pri radiju, za dinamno pri razsvetljavi ter za dinamno pri kurjavi. Med letom izkoriščajo tudi moč vetra potom vetrenjače.

Na ladiji se nahajajo seveda tudi reševalne naprave. Radijska postaja obvešča postaje na kopnem o letu in spuščanju, o atmosferskih razmerah in vsem drugem.

Mnogostranost duševnih delavcev

Znameniti violinski virtuoz Fritz Kreisler je imel pred nedavnim pogovor z nekim novinarjem. Med drugim je dejal:

»Duševna zanimanja po mojem mnenju ne smejo biti enostranska. Ljubim svojo violino, vendar sem se vselej zanimal še za mnoge druge stvari, zlasti za knjige. Še pred kratkim me je neki urednik označil v strokovnem listu za »Fritza Kreislerja, učenega poznavalca inkunabul«, in na to pohvalo sem bil razumljivo ponosen.

Reporter je virtuozu vprašal, da-li drži njegove izjave tudi za druge duševne delavce. »Seveda«, je dejal Kreisler, »in v prvi vrsti velja to za mojega prijatelja Einsteina (očeta relativnostne teorije), ki igra res izvrstno na violino. Narava zahteva pač vedno neko izenačenje.«

Zanimivo je, kar je povedal slavni goslač v tej zvezi o Mussoliniju. »Ko sva bila z mojo ženo lansko leto v Rimu,« je pripovedoval, »sva bila tudi njegova gosta. Po pozdravu si moja žena ni mogla kaj, da ne bi rekla: »Vidim, da ste dober goslač.« Nato je odvrnil državnik s smehom: »Ne, violine ne igram.« Pogledal sem ga začudeno in dejal: »Odkod pa izvirajo te lise na vašem vratu?« Tedaj je dejal Mussolini dobre volje: »Mislim, da sem povabil umetnike, pa vidim, da imam opravka z detektivji... Seveda izvirajo te lise od violine in dokazujejo, da igram, ne dokazujejo pa, da bi dobro igral.«

Mednarodna zmaga nemške sportnice

Cilly Aussem, ki si je pridobila francosko premostavo v tenisu

Novi francoski kovanci

spodaj novce za 1 frank
Francija je dobila nove novce iz kositra in aluminija. Zgoraj: kovanec za 2 franka,

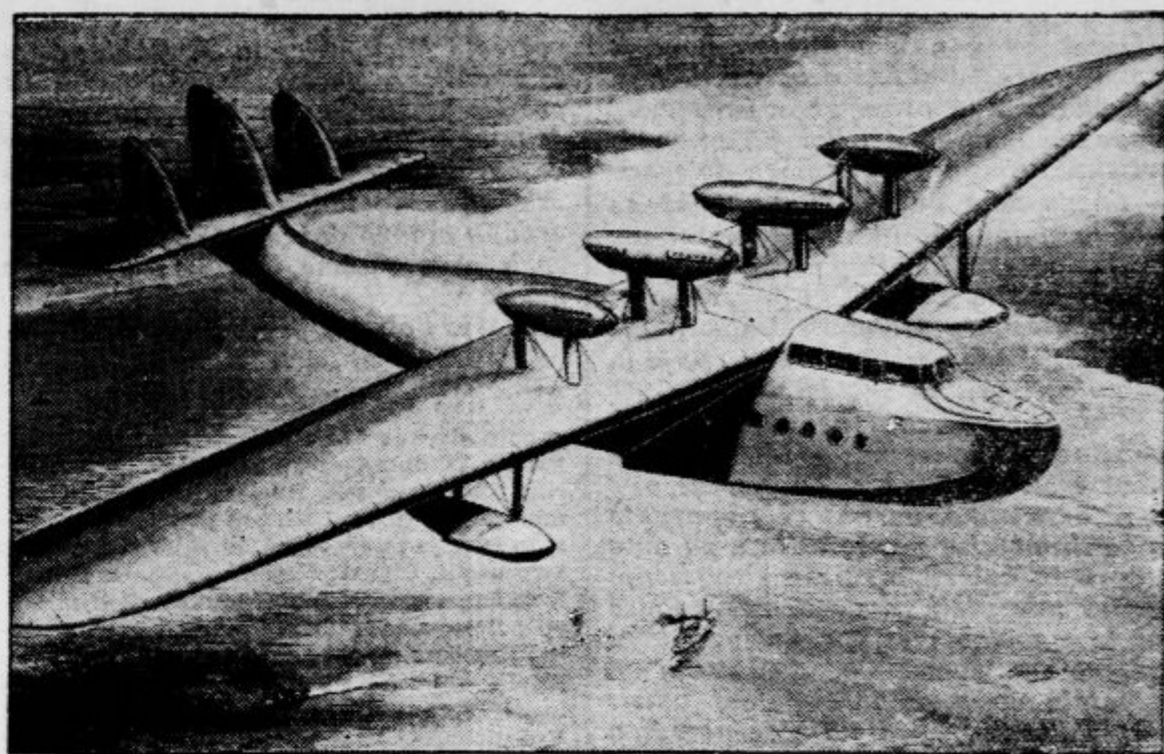
Izgubna za 400 let

V neki trgovski hiši v pariški Rue de Rivoli so te dni zaslačili 47-letno srako pariških trgovin, ko je baš hotela izmakniti neki predmet. Ugotovitev njene istovetnosti ni bila posebno težka, kajti tatrica je bila že večkrat izgubana iz Pariza in če bi seštel vse njene izgonske kazni, bi naštel 400 let. Ko so jo aretirali, je imela pod svojim kepom za več tisoč frankov nakradenega blaga.

Furtwänglerjeva letalska nezgoda

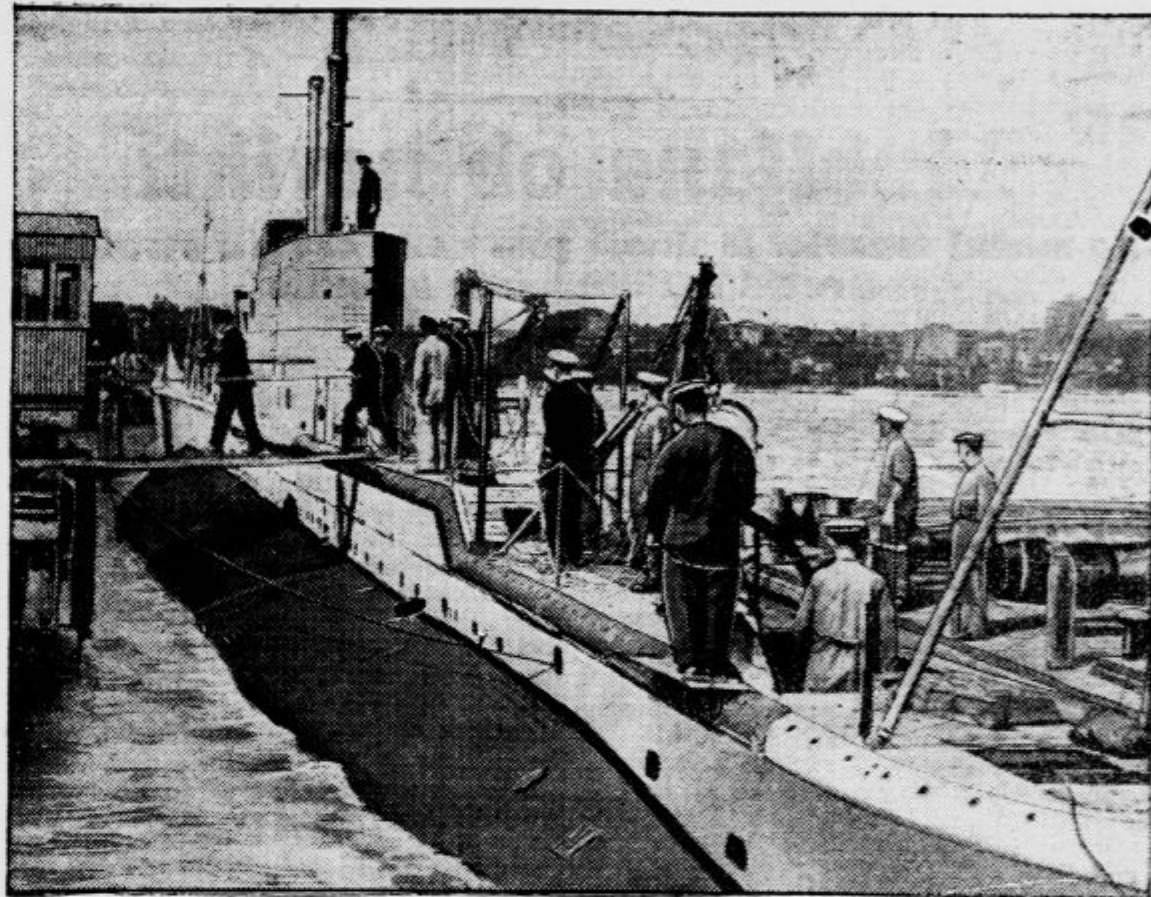
Slavni dirigent Furtwängler se je vozil te dni z dvosedeznim sportnim letalom v Bayreuth. Pri Halleju je hotel pilot z letalom pristati, da bi obnovil zalogo goriva. Letalo pa se je prežglo dotaknilo tal, prekopicnilo se je in težko poškodovalo. K sreči sta se Furtwängler in pilot neranjeni skobacala izpod razbitin. Dirigent je nato z vlakom nadaljeval potovanje v Bayreuth.

Angleži hočejo prekositi Nemce

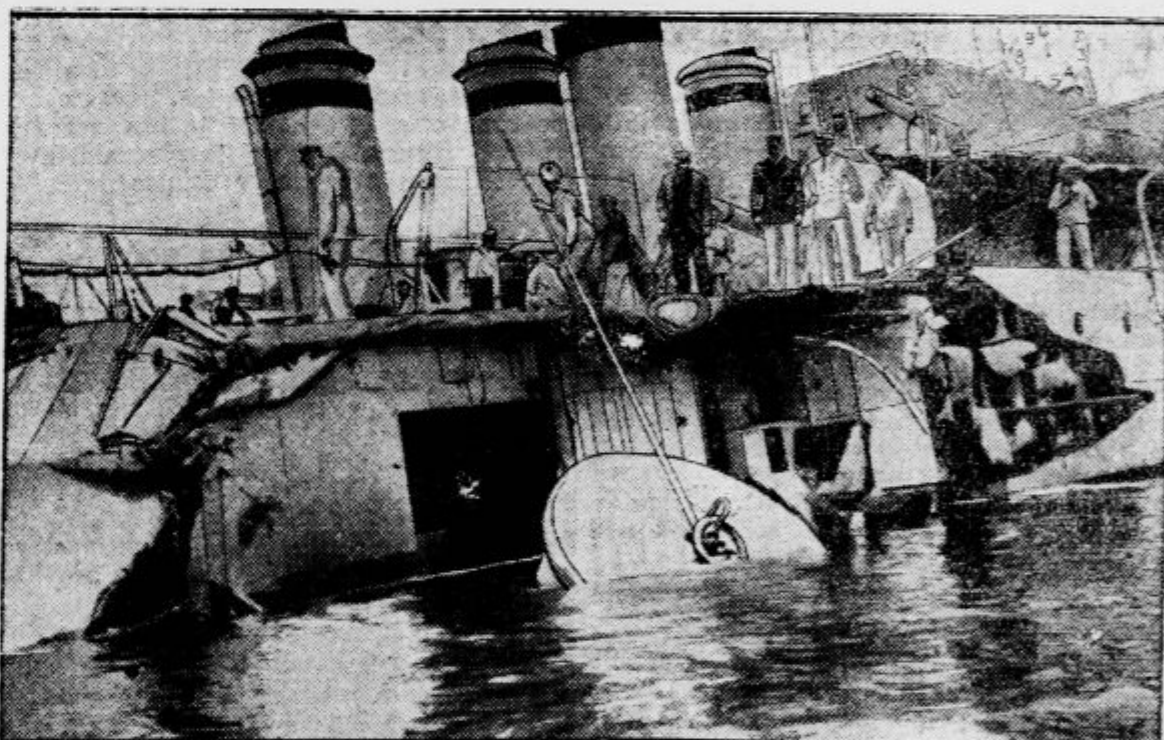
Ta model novega orjaškega hidrocvijona, ki bo ves iz kovine, je zamišljen kot tekmeec nemškega velelata »Do X«. Angleži ga bodo opremlili s stroji tipa Rolla Royce. V njem bo prostora za 40 potnikov in 7 ton blaga.

Avstralija hvaležno vrača podmornice

Ena angleških podmornic, določenih za avstralsko vojno mornarico, ki jo je avstralska vlada vrnila Angliji s pripombo, da nima sredstev za vzdrževanje vojnih ladij.

Trčenje dveh francoskih torpedovk

Pri nedavnih spomladnih manevrih francoske mornarice ob severnoafriški obali sta trčili ponoči dve torpedovki s takšno silo, da se je zunanja stena ene torpedovke popolnoma odtrgala. Dva mornarja sta bila usmrčena.

Röntgenizirana semena

V Ivanovu-Vaznesenku se bavita profesorja Šujski in Boxer, kakor poročajo iz Moskve, že delj časa z obsevanjem suhih semen z Röntgenovimi žarki. To obsevanje je pokazalo nepričakovan uspeh. Tako je dalo obsevano kumarično seme dva in polkrat več sadu in rastline so dozorele pet dni prej nego običajno. Podobno je bilo s semeni drugih zelenjadnih rastlin in lana. Znanetvni krogi pripisujejo tem poskusom velik pomen, ker bo mogoče na ta način vendarle pridelovati razne kulture.

tužne rastline tudi v severnih krajih, kjer drugače ne dozorejo ali pa sploh ne uspevajo.

Rojstna hiša slavnega pisatelja izropana

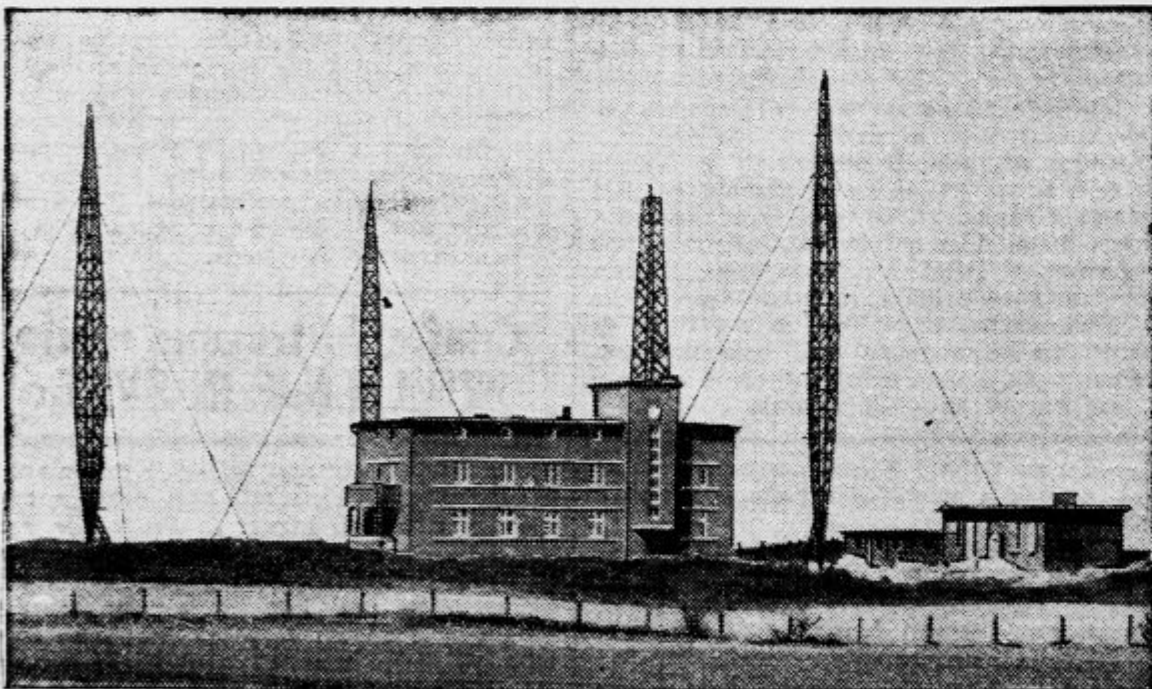
Kakor poročajo iz Prage, so neznani zločinci vdrli ponoči v rojstno hišo slavnega češkega pisatelja Svatopluka Čecha v Vostředku in odnesli vse, kar se je dalo odnesti. Med drugim so se polastili 23 zvezkov njegovih zbranih spisov. Gotovo ne zato, da bi jih brali.

Zadnji divji konji v Nemčiji

Na posestvu crowskega vojvode pri Duhenu na Westfalskem (blizu nizozemske meje) živi še nekaj divjih konj v popolni svobodi.

Telefonska zveza z ladjami na oceanih

Pri Cuxhavenu so zgradili veliko radio postajo, ki posreduje brezžične telefonske pogovore med celino in ladjami na oceanih.

Giovanni Papini:

453 ljubavnih pisem

V zadnjem predalu, prav na dnu svojega predalnika, imam zaklenjenih štiristotriindeset pisem neke žene. Ljubavna pisma so, naslovljena name; vse je pisala ista žena, ki je že dolgo ne ljubim več, ki je nisem več videl in o kateri ne vem, kje zdaj živi. Vseh ljubavnih pisem je štiristotriindeset; to je vse, kar ostane od velike ljubezni.

Ta predal, poln pisem, me vznemirja. Jaz nisem čustven človek. Nad vse hladen sem: boli opazovalec kot strasten človek. Ta pisma — pepel nekega ognja — na so mi predmet znanstvenega opazovanja. Vsaka stvar nam utegne služiti kot znanstveni snov. Tako sem se jih hotel osvoboditi. — Če bi jih uničil, bi po njih ostala puha tožba mojega praznega srca.

Najprej sem jih drugo za drugim označil s številkami. Štiristotriindeset jih je, ne eno več ne manj — to vem zadržno. Uredil sem jih po časovnem redu: Obsegajo gočo od l. 1903 do 1906. Povezal sem jih v zavitke, mesec za mesecem: januar 1903: štiri; februar 1903: osemnajst; marec 1903: šestindeset in tako naprej. Na-

raščajo, naraščajo: kakor teko meseci, so zavitki vse debelejši. Naivečji je iz junija 1904: sedemindeset pisem. Toda z l. 1905 so zavitki vse tanjši in tako pride oktober 1906: eno samo, zadnje. Če je tako božja volja!

Tudi stehal sem jih: (kajti tudi najduhovitejša in najboljša hrična pisma imajo, kakor trdijo poštni uslužbenci, neko težo); stehal sem jih natančno, vseh jih je 6740 gramov; več od šest kil in pol. Skoro sedem kil. To je že primerna teža za ljubezni in če bi jih moral vse skupaj nositi v vreči, ne bi prišel daleč.

Stel sem tudi strani drugo za drugo. Stevilo strani je strahotno: žene pišejo tako lahko, da mi niti pojma nimamo o tem. Zanje besede, pa najsijajnejše govornice ali pisane, niso suho zlato, temveč manj vreden drobiž, ki za zapravilja ob vsakem času s hyronsko razpisnostjo. Res je, da je imela ta žena zelo veliko pisavo in da je puščala mnogo prostora med vrsticami, kljub temu pa samega sebe ne morem prepričati, da je mogla v samo štiristotriindeset pisem napisati tritisočdvestostdeset strani. Nobeno pismo njima manj od štirih strani: nekaj jih je, ki jih imajo po osem, deset, dvanajst in celo sedemnajst. Račun je pravilen, kljub temu pa se močno začu-

diš. Zdi se mi, če bi bila morala napisati vseh teh tritisočdvestostdeset strani zapored (tudi če bi jih napisala deset na uro), bi potrebovala tritisočdvestostdeset ur, kar je enako trinaajstim dnevom in trinaajstim nočem brez presledka. Mislim, da bi njena ljubezni, če tudi je bila velika, ne prenesla take preizkušnje.

Nisem imel niti dovolj časa niti potrpljenja, da bi bil štel besede in zloge. Ali raziskaval sem še dalje. Tako sem opazil s precejšnjim zanimanjem, na primer, da je uporabljala štiri vrste pisemskega papirja in oboje. Nekatera pisma so na debelem in težkem papirju slonokoščene barve; druga so na pergamentnem papirju, v dolgih in ozkih ovojih; spet druga na zelo grdem belem, poslovnem papirju, bornem in hrupavem; večina pa jih je na lahkem angleškem papirju, v tistih temnomodrih ovojih, notiskanih znotraj s sivimi in črnimi vzorci, da bi se od zunaj ne moglo razbrati besede. Vse ta papir je bil izdelan v tiskarni, prodan na debelo in znova prodan na drobno. Po mojih računih, ki so, mislim, precej natančni, ker sem tudi jaz preiskoval različne vrste pisemskega papirja, znaša celotna račun teh listov približno devetnajst lir in nekaj soldov. Ta vsota ni karsibodi za tiste, ki nima mnogo denar-

ja. Z devetnajstimi lirami lahko napraviš marsikal, ne da bi kupoval pisemski papir. Za isti denar dobiš najmanj pet francoskih romanov po tri petdeset.

Toda stroški za pisemski papir so še najmanjši. Na vsakem teh pisem je znamka. Od teh štiristotriindeset pisem jih je 112 iz daljnih mest in tristoenaajstindeset iz mesta, kjer bivam tudi jaz. To da stoddvajset znamk po petnaest centesimov, kar zneso šestnaest lir in osemdeset centesimov in tristoenaajstindeset znamk po soldu, kar zneso sedemnajst lir in pet centesimov. Če vse skupaj seštejemo, vidimo, da je imela ta uboga zaljubljena žena za približno dvainpetdeset lir stroškov. Toda kaj na črnilo? Da je napisala tritisočdvestostdeset strani, je uporabila najmanj štiri steklenice črnila. Vzemimo, da vsaka steklenica ne veka več od šestdeset centesimov in celotni stroški se zvišajo za petindeset lir. Zares mislim, da so bili za mojo dopisovalko stroški te ljubezni, v gotovini, večji od petindeset lir in prisegel bi, da niso presegli šestdeset. Nedvomno je ta ljubezni sedaj mnogo manj vredna, takorekoč nič. Po popisnem papirju ne povprašujejo mnogo, nekateri plačujejo zanj le dva solda za kilo. Za vsa pisemsko zbirko bom dobil kvečjemu petinšestdeset

centesimov. Jasno je, da tako poetičnih pisem ne kaže vreči proč za tako mal denar.

In vendar je v teh pisemih še nekaj več, tako za zgodovinarja, kakor za pesnika — nekaj več, kakor je bilo v njih hotel sežgati, ko so bila v škaflih v papirnici. Vse besede so v njih, vsa strast treh let — ogromna množina slik, privednikov in poljubov; da povem kratko: nekoliko globokega življenja nekega moža in neke žene. In vse to nima nobene vrednosti več!

Čutim, da sem neizmerno bedast z vsemi temi računi in razmišljanji. Jaz sem pač tak, Nisem čustven človek. Samo opazujem stvari. Kadar vidim mrtveca, mislim na to, koliko so pač izdali njegovi sorodniki za vsa tista zdravila, ki ga niso mogla rešiti in kadar vidim jokajočo mater, skušam uganiti, koliko decilitrov solza bo potočila v enem dnevu, vstevši noč. Kaj hočete? Tak sem pač. Nisem čustven človek.

Teh štiristotriindeset ljubavnih pisem, zaklenjenih v zadnjem predalu mojega predalnika, me nekoliko vznemirja. Ne bi jih rad obdržal in ne bi jih hotel sežgati. In vse sem skril, da bi si jih iztrgal iz duše. Računal in preračunal sem vse in vendar je še nekaj na dnu srca, kar ječi in rabi in ni zadovoljno. Toda ne menim se za to. Nisem čustven človek.

Sportna nedelja

Velika zmaga „male“ Ilirije

Po dveh težkih porazih se je Ilirija včeraj na lastnih tleh popolnoma rehabilitirala in lanskega prvaka Concordijo gladko odpravila — Tabela v I. ligi ostane neizpremenjena, v II. vodi sedaj Gradjanski, v III. pa še vidnejše Mačva — Dober start naših atletov na mednarodnem mitingu v Mariboru — Tudi plavalci že tekmujejo —

Ljubljana, 21. junija.

Z današnjimi sedmimi tekmami za državno prvenstvo po ligah smo zaključili nekako polovico tega znanstvenega dela dolgotrajne borbe za naslov državnega prvaka v nogometu. Z ozirom na število odigranih tekem situacija sicer ni za vse klube enaka, vendar je JNS zaradi Vidoveza dneva, na katerega se bo vršila važna reprezentančna tekma, določil za vsa sodelujoča moštva

14 dni odmora.

ki so ga malone vsa precej potrebna. Dosedaj odigrane tekme so zahtevale mnogo »trteve« in 14 dni počitka bo morda tej ali oni le pomagalo na noč. To velja predvsem za šibkejša klube, ki so z izjubo vsakega moza zadeti v žilce.

Navedeno senzacijo dneva nam je proti pričakovanjem največjih optimistov na svojih tleh pripravila Ilirija, ki je sigurno in zaslužno odpravila lanskega državnega prvaka Concordijo in s tem odnesla nadaljnji dve važni točki za Ljubljano. Zmaga je tem pomembnejša, ker je ustavila Concordijo na njenem pohodu proti končni zmagi: postala je — volens nolens — zaveznica splitskega Hajduka, eno enajstotice, ki ji je pred 14 dnevi naslula 14 golov in to postavila v svet s porazno razliko golov.

Hajduk se je boril v Zagrebu proti dolgoletnemu rivalu Gradjanskemu in je tekmo izgubil. To je že njegov drugi poraz na zagrebških tleh, ki gotovo napoveduje novo situacijo v sprednjih vrstah I. lige.

V ostalih ligah ni bilo presenečenj. V beograjski je v edini tekmi odnesel dve točki favoriti BSK proti Saški, dočim si je v tretji ligi Mačva še bolj utrdila položaj na delu tabele.

Po današnjem kolu je stanje prvenstvenih tabel naslednje:

I. liga										
Gradjanski	6	5	0	1	9:4	10				
Concordia	6	4	1	1	12:9	9				
Hajduk	4	2	0	2	21:5	4				
Hašk	5	1	1	3	12:10	3				
Primorje	4	1	0	3	7:12	2				
Ilirija	5	1	0	4	7:28	2				

II. liga										
RSK	4	4	0	0	18:8	8				
Soko	4	1	1	2	6:8	3				
Sašk	3	1	0	2	6:7	2				
Slavija	2	1	0	1	2:3	2				
Jugoslavija	3	1	0	2	3:7	2				
Jug	2	0	1	1	1:8	1				

V nastopnem podrobnem poročilo o ljubljanskem porazu zagrebške Concordije:

Ilirija : Concordija 4:2 (1:1)

Ilirija se je s svojo zmago rehabilitirala. Pri vsem tem je treba takoj pibiti, da je zmaga domačih neoporečna, in če je kje na mestu ocena zaslužena zmaga, je gotovo tukaj. Moštvo črno-belih — pa menda niso karve sodočevalce pri zmagi? — je svojimi pristajem po dveh zaporednih debaklih serviral ugodno, nadvse prijetno presenečenje, hkrati pa je napravilo slovenskemu in

ljubljanskemu nogometu neprecenljive usluge.

Dasi mi po zadnjih dveh naravnost katastrofalnih neuspehih tega od ilirjanskega moštva nihče pričakoval, se je vendar zgodilo, pred našimi nevernimi očmi, in v zvezi vsem prognoziram, ki Iliriji niso dajale, razumljivo, prav nobenih šans. Ilirijani so respekt pred slovenskim nogometom močno omajali, sedaj so z eno odločno potezo zopet zamašili usta vsem onim, ki so začeli pisariti o nekih izletih in izletih v Ljubljano. Storili so svojo dolžnost!

Malo pred napovedanim časom so izšli na teren belo-zeleni gostje:

Demić—Pavičič, Babić—Ralić, Premrl, Löw—Martinović, Lohč, Bombaš, Pavelić, Praunspenger.

Njim so sledili črno-beli domači: Malić—Strehovec, Berglez—Oman, Unterreiter, Pogacnik—Ica, Zitnik, Košak, Doberlet, Pfeifer.

Kar vidimo, je nastopila Concordija, razen Lohča, kompletno, dočim so se predstavili Ilirijani v dokaj nenavadni postavi. Spodetka so sicer mnogi zmajevali z glavami, zlasti ko so videli Omana na mestu desnega krilca, vendar se je pozneje izkazalo, da je moštvo v tej postavi vse drugačna enajstotica, kot je bila ona proti Hašku.

Zlasti je treba poudariti, da spada Pfeifer, ki je zopet zavzel svoje staro mesto na levem krilu, na to mesto in, po zadnjih igrah, nikakor ne na desno krilo. V splošnem se je ta formacija izvrstno obnesla, vendar so bili poedini deli še dokaj heterogeni. Tako je bila povsem na mestu oja obramba, zlasti oboja branilca, ki nista dala nasprotnemu napadu, da bi prišel do strela. Malić je sicer malo polomil pri drugem голу, ko je izgubil bitko za žogo s Praunspengerjem, sicer je pa delal dobro in zaslužljivo. Poleg obrambi sta bili izraziti še obe krili. V prvi vrsti Pfeifer, ki sta neumorno prenašali situacijo na nasprotno kovo polovico. Krilska vrsta je bila v celoti nasprotni vidno nadmočna, vključno Premrlu, še vedno je pa precej grešila v pogledu dodajanja in konstruktivnega dela. Defenzivno so na igrali halfo zelo postrtovalno in tako zelo uspešno prisilili obrambo na pomoč. Prav dober je bil v halfu Pogacnik. Notranji trio je bil neprimerljivo boljši od onega, ki je igral pred tednom proti Hašku. Imel pa je proti Premrlu težavnejše stališče. Napad kot celota je delal sicer koristno, nevarnejša in uspešnejša pa je bila leva stran Doberlet-Pfeifer.

Moštvo Concordije je razočaralo. Pred štirinajstimi dnevi je — ob skoro identičnih vremenskih prilikah — s precejšnjo poročilo sreče spravilo obe točki pod streho, toda kar mu je na Dunajski cesti uspelo, se na Gospodarski ni hotelo ponoviti. Moštvo je v celoti zapustilo pač nevreden vtis državnega prvaka. V prvem polčasu je domače še nekoliko nadkriljevalo v pogledu taktične igre, kar pa se je

igršče zaradi dežja pretvorilo v pravcato močvirje, Concordijašev za cela razdobja sploh ni bilo na igrišču. Premrl, sicer duša moštva, je imel izrazito slab dan; razen tega sta skrajna krila le redko uspevala v borbi proti krilom. Tako je srednja vrsta s svojo slabo igro, zakrivila obutev poraz. V ožji obrambi je bil še najboljši vratar Demić, čeprav gresta drugi in tretji gol na njegov rovaš. Branil pa je številne bombe precej sigurno. Branilca sta sicer igrala požrtvovalno, ali nasprotnih nista niti od dajec dosegla. Razen tega sta igrala mestoma preostro, tako da sta zaradi prostih strelav ustvarjala številne nevarne situacije pred golom. V napadu ni bilo niti smotrene igre niti homogenosti. Krili sta za domačimi zaostajali, pa sta bili še najmočnejši del napada, dočim nam je ostal notranji trio — vse dolžan. Omeniti je treba tudi, da je začelo moštvo, ko je bila situacija izgubljena, igrati tudi proti pravilom ostro, pri čemer se je odlikoval zlasti Premrl. Tega mu pač ni bilo treba.

Domači so zaigrali sveže in pogumno; kar nič se jim ni poznalo, da bi jih bila nedavna neuspeha demoralizirala. Od vsega početka so vzeli stvar z resne strani in potiskali nasprotnika nazaj. Po prvih trenutkih nervoznosti se je moštvo znašlo, napad se je vrstil za napadom. In prido so streljali! Tretji je bil po prejšnjem naliču osvežen, idealen za nogometno borbo, vendar se igra ni hotela razviti. Zoga ni šla od moza do moza; često je bilo treba teči za njo. Podajanje je netočno, obe strani grešita. Počasi se izčim premoč Ilirija, ki traja do konca polčasa. Concordija tudi prihaja v drugo polovico, povzpne se celo do par nevarnih napadov, v splošnem pa je premoč domačih izrazita. V prvem polčasu so bili dani pogoji za močno igro, toda v tem pogledu je zadovoljila pač Ilirija, dočim je Concordija predvedla nogomet, v katerem nista prav nič prišli do veljave niti rutina niti borbenost, pa tudi ne tehnična premoč ali neomajljiva volja do uspeha.

V drugem polčasu pa je domače moštvo v močno spremenjenih terenskih prilikah absolutno prevladovalo na terenu. Concordija ni! Ta klis se je vedno znova in znova ponavljal in je bil povsem na mestu. V težkem, globokem terenu so Ilirijani dali vse iz sebe, da odločijo borbo v svoj prid in da potem zadržijo doseženo pozicijo. V tem delu igre so nad nasprotnikom prevladovali ne samo taktično, ker so mnogo bolj forsirali edino možno igro po krilih, temveč tudi v startu, v elanu in borbenosti. Če bi bili že po poteku igre v prvem polčasu zaslužili prednost pred gosti v rezultatu, so si pa to z neutrudljivim delom v drugem polčasu pošteno in po vseh pravih priborili. Pravica je končno izpregovorila v prid domačega moštva.

Glavni momenti so se, v par potezah, odigrali tako: I. ima početni udarec, igra proti solncu, in prenese takoj v nasprotno polje. V 4. min. zagreši Löw v kazenskem prostoru roko, 11 m strelja Berglez sigurno v aut! Potem napade C., toda že v 8. min. ima Košak priliko, da pokaže nekaj strelske sposobnosti. Demić komaj reši izpod prečke v kornar, ki ostane nezbravljen. Nato zagreši Strehovec roko, toda Praunspenger je v offsidu. V 15. min. foul v kaz. prostoru I., šimsir izvede 11 m točno po vzgledu Bergleza. Ta 11-metrovka je bila prava Planinškova specialiteta! Potem se kritična situacija pred golom I., pa nagel napad I. Doberlet strelja ostro, Demić odbije, Pfeifer pa pošlje golovito v aut. V 21. min. tipičen primer nepravilne presoje offsidea: žoga roma z levega na desno krilo! Do srede polčasa izmenični napadi, Ilirijanski vsekakor številnejši in nevarnejši. Potem napad I. nekoliko popusti. V 34. min. kot za I., ki konča v autu. Sledi vrsta nevarnih napadov C., toda že v 36. min. kot proti C., ki gre v polje. Pa zopet vrsta napadov C. Z obeh strani neumorna prizadevanja, da se doseže zgoditka. V zadnjih minutah I. zopet močnejše pritisme in končno v 43. min. poda Pogacnik Doberletu, ki s par metrov potisne v mrežo:

1:0.
Gromovit aplavz. Toda v rpiustu C. ostro pritisme, žoga pride do Pavelića, ki stoji v offsidu, in ta jo pošlje neubranljivo v gol!

1:1.
Tako nato polčas. Kornej 3:0 za I. V repzili je močan nalič pretvoril takoj začetkoma igrišče v močvirje. C. se na tem terenu še manj uveljavlja, domači imajo vso iniciativo. V 12. min. preseneti Pogacnik Demića z ostrim strelom iz 25 m. Demić sicer lovi, toda polzka žoga mu zdrane iz naročja v mrežo.

2:1.
Odslej C. parkrat napade. V 20. min. so vsi Ilirijani v obrambi. Nato je I. zopet v napadu. V 29. min. prodre Doberlet in pošlje mimo Demića v gol

3:1
Premoč domačih. C. igra mestoma surovo. Žogo je težko obvladati, s to okolnostjo se okoriščajo predvsem Ilirijani. V 35. min. lepo pripelje Pfeifer in centrira, Pavičič odbije z glavo Košaku na nogo, ki z 20 m krasno plasira.

4:1
Pač višek težke borbe. Odslej I. malo popusti. C. pride pogosteje v nasprotno polovico. V 43. min. stee Malić ven, zgredi žogo, se bori zanj s Praunspengerjem, toda ta jo iz težke pozicije, skoro s kornarjeve črte pošlje v mrežo:

4:2
Kmalu nato konec. Kornej vsega 6:1 za I., ki vsaj kolikortoliko izražajo premoč I. G. dr. Planinšek je pokazal dvoje vrline: imel je igro ves čas v rokah, v toliko je vplival da igra ni bila surova, in je sodil resolutno. Poleg tega je zagrešil par bistvenih napak: 11-metrovk ni bilo treba prisoditi, prvega gola za C. ne bi bil smel priznati! V ostalem je rešil svojo nalogo pr. dobro. Občinstva do 1000.

Gradjanski : Hajduk 2:1 (0:1)

Zagreb, 21. junija.
Pred 5000 gledalci je danes doživel splitski Hajduk drugi poraz na zagrebških tleh. Tekmo je zelo dobro sodil g. Joksić iz Beograda. V početku igra ni bila na višini, darsi se je z obeh strani igralo fair. V 30. minuti se je tempo močno poživilo, ko je branilec Kragić iz 40 m nenadoma zabil Mihečiču gol in dosegel vodstvo za svoje barve. Mihečič je preveč zapustil vrata. Gradjanski se je zelo trudil za izenačenje, toda pred odmorom ni mogel spremeniti rezultata.

Po odmoru je vročina popustila, tempo igre pa je bil živahniji. Po zelo dramatični sceni se je domačim v 6 minuti posrečilo doseči izenačenje. Stanković je izbral zrela situacija in iz nekoliko metrov zabil v prazna vrata. V 17. minuti je isti igralec z divnim udarcem povisal rezultat na 2:1 in s tem dosegel tudi zmago za Gradjanski. Mihečič je imel sicer pozneje še večkrat posla, ker so Hajdukovci za vsako ceno hoteli izenačiti, kar pa se jim ni posrečilo.

Ostale tekme v ligah

OSIJEK: Gradjanski : Vojvodina (Novi Sad) 5:1 (4:0).

SUBOTICA: Sand : PSK (Pančevo) 6:2 (4:1).

BEOGRAD: BSK : Sašk (Sarajevo) 5:2 (3:1).

SABAC: Mačva : Slavija (Ostjck) 5:2.

Ostale nogometne tekme

Celje: SK Atletik : I SSK Maribor 2 : 1 (1 : 0). Prvi semiinale za prvenstvo LNP.
Dunaj: Rapid : Stadion (Budjevojice) 15 : 0 (6 : 0)! Hakoah : BAC 2 : 2 (1 : 1).
Kodani: Repr. Kodania : Sparta (Praga) 2 : 1 (0 : 0).

Lahka atletika

Mednarodni lahkoatletski miting v Mariboru

Maribor, 21. junija.
Po skoro popolnoma mrtvi predsezoni so se klubi končno energično lotili dela in rezultat je bil, da smo imeli v tem mesecu že tri večje lahkoatletске prireditve. Kot vreden zaključek spomladanske sezone in obenem za eno največjih prireditev te vrste v zadnjih 2 letih sploh je smatrati današnji miting SK Železničarja. Nastopilo je okrog 60 atletov, ki so reprezentirali 6 klubov in sicer GAK (Gradeec), ASK Primorje in SK Ilirija iz Ljubljane, SK Rapid, SK Železničar in SSK Maraton iz Maribora. Številno najjače je bilo zastopano Primorje z 12 atleti, potem Železničar z 11, Ilirija z 8, Rapid z 8, Maraton z 8 in GAK s 5 atleti. Slednji so bili kvantitativno najšibkejši, zato pa so njihovi atleti kvalitativno daleč nad slovenskimi atleti. V naslednjem rezultati:

Met diska: 1. Kamputsch (GAK) 39.15 m, 2. Stepišnik (Ilirija) 37.80 m, 3. Jeglič (Ilirija) 32.78 m, 4. Rak I. (Zel.) 31.25 m.
Skok v višino: 1. Umfal (GAK) 1.75 m, 2. Žgur (Prim.) 1.70 m, 3. Marek (Prim.) 1.65 m, 4. Gutmajer (R) 1.65 m.
Tek 5000 m: 1. Margreiter (GAK) 16:49.6, 2. Krevs (Prim.) 16:49.6, 3. Podpečan (Zel.) 17:20.

Tek 1500 m: 1. Margreiter (GAK) 4:25.1, 2. Lejka (Prim.) 4:30.4, 3. Soukal (Ilirija) 4:41.6.

Tek 100 m finale: 1. Helferich (GAK) 12.2, 2. Kovačič (Prim.) 12.4, 3. Stropnik (Zel.) 12.6.

Skok v daljavo: 1. Korč (Prim.) 6.51 m, 2. Helferich (GAK), 3. Tamek (GAK) 6.04 m.

Met krogla: 1. Kamputsch (GAK) 12.50 m, 2. Jeglič (Ilir.) 11.47.5 m, 3. Cerkovnik (Prim.) 10.82 m, 4. Marek (Prim.) 10.70 metrov.

Tek 400 m finale: 1. Korč (Prim.) 54.7, 2. Tamek (GAK) 55, 3. Gutmajer (R) 56.

Tek 200 m finale: 1. Mesarec (R) 25.2, 2. Kovačič (Prim.) 25.4, 3. Stropnik (Zel.) 25.6.

Skok v višino ob palci: 1. Oroszy (Ilir.) 2.95 m, 2. Smerdelj (Maraton) 2.95 m, 3. Zupan (Zel.) 2.70 m.

Stafeta 4x100 m: 1. SK Rapid 49.2, 2. ASK Primorje 49.1, 3. SK Ilirija 49.2, 4. SK Železničar 49.4.

Končna klasifikacija je nastopna:

1. GAK (Gradeec) 37 točk, 2. ASK Primorje 33, 3. SK Rapid 16, 4. SK Ilirija 15, 5. SK Železničar 4 in 6. SSK Maraton 3 točke.

Plavanje

Plavalne tekme za prvenstvo srednjih šol v Mariboru

Maribor, 21. junija.
Na Mariborskem otoku je priredil danes popoldne ISSK Maribor plavalne tekme za prvenstvo srednjih šol v Mariboru. Prireditelj je v vsakem oziru dosegla svoj namen. K tekam se je prijavilo več kot 40 plavalcev vseh tukajšnjih srednjih šol. Organizacija je bila v rokah gg. Voglarja, Šepca in prof. Ševnika ter je bila vzorna, tako da so se tekme izvršile v popolnem redu.

Doseženi uspehi so naslednji:

200 m: 1. Košak (gimnazija) 3:14.4, 2. Pohar (realka) 3:45.3.

100 m hrbtno: 1. Kožuh (trgovska akad.) 1:42.5, 2. Založnik (r.) 1:57.8, 30 m prsto: 1. Jandi (učiteljske) 32.1, 2. Poljane (r.) 36, 3. Kunc (r.) 38.4.

200 m prsto: 1. Kožuh (trg. akad.) 3:46.9, 2. Poljane (r.) 3:50, 3. Storh (r.) 3:59.4, 4. Čerič (r.) 4:15.

50 m hrbtno: 1. Kožuh (trg.) 47, 2. Jandi (uč.) 51.8, 3. Škapin (r.) 53.6.

100 m prsto: 1. Jandi (uč.) 1:24.9, 2. Kunc (r.) 1:28.2, 3. Pahor (r.) 1:32.5, 4. Poljane (r.) 1:33.2.

100 m prsto: 1. Kožuh (trg.) 1:42, 2.

Škapin (r.) 1:43.8, 3. Poljane (r.) 1:46.1, 4. Storh (r.) 1:49.6.

Stafeta 40x50 m: 1. realka (Kunc, Pahor, Poljane, Škapin) 2:20.4.

Po zaključnih tekmah je izročil prof. Ševnik v imenu ISSK Maribora zmagovitim plavcem realke krasen kip, dar tvrde Pinter in Lenard.

Kolesarstvo

Kolesarske dirke za prvenstvo Maribora

Koturaški savez (pododbor Maribor) je priredil danes na 74 km dolgi progi Maribor—Fram—Hajdina—Ptuj—St. Lenart—Maribor kolesarske dirke za prvenstvo mariborskega pododбора. Prijavilo se je 15 najboljših dirkačev vseh kolesarskih klubov v Mariboru, med njimi favoriti Rozman in Vaninger. V kategoriji seniorjev je zmagal Stefan Rozman (Perun), ki je dosegel z današnjo zmago jubilej svojega 25. zmagovitega nastopa. Organizacija prireditve je bila v izkušeni rokah gg. Hleba, Lesnika, Halbvidla ter je poslovala brezhibno. Doseženi uspehi so bili naslednji:

Seniorji (74 km): 1. Stefan Rozman (Perun) 2:18.25, 2. Ivan Lah (Edelweiss) 2:20.43, 3. Faninger Bruno (Pošta) 2:24.44, 4. Stermec (Perun) 2:25.50, 5. Čotič Drago (Perun) 2:29, 6. Ledinek (Edelweiss) 2:39.5.

Juniorji (74 km): 1. Mavrič (Perun) 2:34.29, 2. Ružič (Pošta) 2:49.53.

Kolesarske dirke so se izvršile v najlepšem redu, nakar se je razvila po Aleksandrovici cesti povorka do hotela »Halbvidle«. Zvečer so bile v hotelu »Halbvidle« razdeljene nagrade.

Is SZNS. Seja upravnega odbora bo danes 22. t. m. ob 18.30 v kavarni Evropa. Tajnik.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 20 seja sekcijskega odbora v hotelu Miklič.

Tehnični del rubrike ureja avtomobilski oddelček Vacuum Oil Company. d. d.

Boljša ureditev cest

Razvoj avtomobilizma je brez dobrih cest nemogoč. To smo v naši rubriki opetovano ugotovili. Dokazali smo tudi na podlagi točnih statistik, da so stroški za pogon in vzdrževanje motornega vozila odvisni od stanja cest in da je vožnja po slabih cestah poleg neprijetnosti vožnje neprimerno dražja, kakor po dobrih. Ti članki so se, kakor vidimo iz nekoliko prejetih dopisov, diskurirali med našimi čitatelji-avtomobilisti in danes objavljamo en tak članek, ki vsebuje nekoliko prav dobrih predlogov za preureditev naših cest. — Uredništvo.

Na slabih cestah se pokvari najboljša vozila. Tam, kjer preurejajo ceste za avtomobile, napravijo navadno vso cestno plokev iz betona in asfalta oziroma samo iz betona, ali pa samo iz valjanega asfalta. S poizkusi je pa dokazano, da doseže avtomobil najboljši učinek in da najboljša avtomobilska podloga povzroča zelo hitro izbrusi in obrabi. Gramozne ceste so dobre le za konjsko in drugo vprego, betonske in asfaltna pa so zanje slabe. Na gramozni cesti konjem ne drči in noga se ne utruji toliko, kakor na trdi podlagi. Pri gradbi cest se zato mora upoštevati vse te okoliščine, to je: avtomobilski promet, konjski promet in seveda tudi pešce.

Ves avtomobilski promet izven mest, na odprti cesti, se vrši po sredini ceste, medtem ko se vozila s konjsko vprego in pešci drže po možnosti desne strani. Zato bi bilo treba preurediti za avtomobile tudi samo ceste po sredi ter je torej izpostavljena največji izrabi po motornih vozilih. Ta pas v sredini ceste bi se tlakoval v širini dveh in pol metrov in sicer z 25 do 30 cm debelo betonsko ploščo. Dva in pol metra široka plokev popolnoma zadošča za avtomobilski promet na odprti cesti.

Robovi tega betonskega pasu so posevno odrezani pod kotom 30 do 40 stopinj. Če bi bili robovi navpično odrezani, je dana možnost, da pri izogibanju avtomobilov robovi prerežejo pnevmatiko na kolesih, ker bi ti robovi tvorili kolikor toliko oster prehod od betonske na gramozno cesto. Ker so pa robovi posevni, prehod od betonske na gramozno ploščo ni nikdar ostro odrezan, čeprav bi že s časom spral gramozno cesto. Po sredi ceste se napravi v beton dobro vidna črna črta, katera naj bi označila levo in desno stran ceste in regulirala promet. Vsako vozilo bi se moralo umakniti pri srečanju z drugim vozilom čez to srednjo črto, zato ne bi nastajale tako pogoste nesreče.

Z betonskim pasom se cesta razdeli na pas za avtomobile in motocikle in na dva pasova ob straneh za pešce in nemotorna vozila. S tako preureditvijo cest se za vedno odpravijo kotanje in luže, stroški za preureditev se pa krjajo že v dveh do treh letih, ker so stroški za vzdrževanje takih cest minimalni.

A. Kunstler.

Rekord avtomobila Wanderer

V teku desetih tednov je znani vozač Kappler prevozil 30.000 km z avtomobilom 2.5 L. Wanderer, ki je imel motor popolnoma zaprt in plombiran. Te vožnje je napravil zaradi stave s člani badenskega avtomobilskega kluba. Najprej so stavili za prevoz od 10.000 km, ki pa se je potem podaljšala na 20.000 km. Sleditci na jo je Kappler sam prostovoljno raztegnil na 30 tisoč kilometrov. Pridružil se je vozačem avtomobilskega turnirja v Baden — Badenu ter se udeležil vseh konkurenčnih voženj. Ko je dosegel svoj izredni rekord je po sebnosti komisija motor njegovega voza odprla in ugotovila, da so vsi njegovi deli popolnoma v redu.

Če pomislimo, da vozač ni mogel pri motorju med vožnjami ničesar popraviati, je jasno, kako precizni so vozovi tovarn Wanderer. Rekorda vožnja Kaplerja pa je še posebno znamenita zaradi tega, ker se ni izvršila kakor druge rekordne vožnje na zaprtim in že pripravljenem terenu, temveč po navadnih dobrih in slabih cestah z vsemi ovinkli in sponami, ki so stavile največje zahteve na mašinerijo avtomobila. 30.000 km v 10 tednih da na teden povprečno 3000 km na dan pa 425 km Pri tem je jasno, da vozač ni mogel prizanašati niti sebi niti svojemu vozu. Tvrdisi in vozniku je treba čestitati k tako velikemu uspehu.

K otvoritvi Fordove tovarne v Kölnu bo prihitelo precej

